

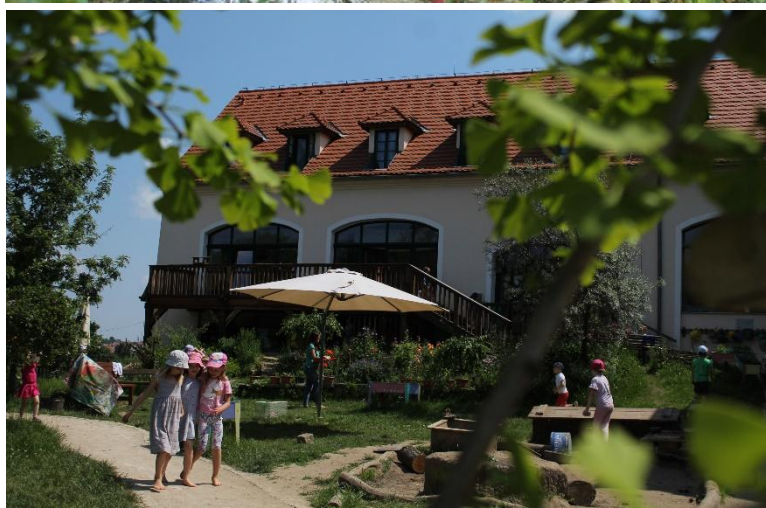
Mateřská škola SEMÍNKO, obecně prospěšná společnost

Kubatova 1/32, 102 00 Praha 10 – Hostivař

tel. 272652171 IČO 27095487

seminko@toulcuvdvr.cz

<http://www.msseminko.cz>

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM MATEŘSKÉ ŠKOLY

SKLIZEŇ CELÉHO ROKU ZÁLEŽÍ NA JAŘE, KDY SE SEJE

Platnost dokumentu od: 1. 9. 2021

Číslo jednací: 35/2021/MŠ

OBSAH

1	Identifikační údaje	3
2	Bez koho se neobejdeme... ..	4
3	Obecná charakteristika školy.....	6
4	Podmínky vzdělávání	7
4.1	Věcné podmínky.....	7
4.2	Životospráva.....	9
4.3	Psychosociální podmínky	10
4.4	Organizace.....	11
4.5	Řízení mateřské školy.....	13
4.6	Personální a pedagogické zajištění.....	14
4.7	Spoluúčast rodičů	16
5	Organizace vzdělávání.....	17
6	Charakteristika vzdělávacího programu (uspořádání učiva)	20
6.1	Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu	20
6.2	Metody a formy vzdělávání, které jsou ve škole uplatňovány;	20
6.2.1	Environmentální výchova.....	20
6.2.2	Tradice a slavnosti	23
6.2.3	Péče o zahradu	23
6.2.4	Etiketa v MŠ Semínko	24
6.2.5	Multikulturní vzdělávání	24
6.2.6	Společně mezigeneračně.....	26
6.2.7	Tvořivá hra	26
6.2.8	Dobré zvyky aneb Rituály, řád a pravidla	27
6.2.9	Přírodní pedagogika.....	28
6.2.10	Logopedická prevence	29
6.3	Co nabízíme v rámci programu	29
6.4	Vzdělávání dětí v povinném roce předškolní docházky	30
6.5	Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.....	30
6.6	Vzdělávání dětí mimořádně nadaných	31
6.7	Vzdělávání dětí od dvou do tří let	31
6.8	Vzdělávání dětí s OMJ	31
7	Vzdělávací obsah.....	32
7.1	Integrované bloky a jejich členění.....	32
7.2	Další rozšiřující programy, projekty a další aktivity	33
8	Další.....	34
8.1	Způsoby placení školného a stravného	34
8.2	Péče o zdraví a bezpečnost dětí	34
8.2.1	Ochrana zdraví.....	34
8.2.2	Bezpečnost dětí po předání do péče.....	35
8.2.3	Bezpečnost na akcích s rodiči.....	35
9	Evaluační systém – přehled o evaluační činnosti školy	36

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název školy:	Mateřská škola Semínko, o.p.s.
Adresa:	Kubatova 1/32, 102 00 Praha 10, Hostivař
Telefon:	272 652 171
Zakladatel:	Mgr. Magdaléna Kapuciánová
Ředitelka školy:	Mgr. Magdaléna Kapuciánová
Číslo účtu:	189334329/0300; 219117086/0300
Identifikátor zařízení:	650068238
IČO:	27095487
IZO:	150068247
Datová schránka:	bac6ka4
E-mail:	seminko@toulcuvdvur.cz
Web:	www.msseminko.cz
Facebook:	www.facebook.com/msseminko

Školní vzdělávací program vydává ředitelka školy, na jeho zpracování se podíleli všichni pedagogičtí pracovníci i ostatní pracovníci školy. Školní vzdělávací program je závazným dokumentem pro tvorbu neustále doplňovaného a obměňovaného třídního vzdělávacího programu.

Školní vzdělávací program je veřejný dokument, přístupný pro pedagogickou i nepedagogickou veřejnost.

2 BEZ KOHO SE NEOBEJDEME...

Semínko klidným a příjemným místem ke vzdělávání dělají nepochybně ti, kteří u nás pracují. Jsou to pedagogové, asistenti, lidé v kanceláři i v kuchyni.

VE TŘÍDĚ JEŽKŮ

Tereza Pomajbíková

Jitka Ježková

Liliana Nguyen

Magdaléna Kapuciánová

VE TŘÍDĚ VEVEREK

Jana Kraftová

Renata Šenkyříková

Magdaléna Kapuciánová

VE TŘÍDĚ LESNÍČKŮ

Tereza Kazdová

Julie Schmidtová

Jan Pumpr

V KANCELÁŘI SE O NÁS STARÁ

Lenka Kulhánková

Iveta Garciová

Karolína Kapuciánová

V KUCHYNI NÁM VÝBORNĚ VAŘÍ

Alena Přílepková

Miroslava Zajíčková

3 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Počet tříd celkem: 3
Počet dětí celkem: 61

Dvě třídy jsou typu ekologické/“zahradní“ mateřské školy
Počet dětí: 46
Provoz: 7–17 hodin

Jedna třída je typu lesní mateřské školy
Počet dětí: 15
Provoz: 8:30 – 15:30 hodin

Mateřská škola byla založena v roce 2003 Emílií Strejčkovou, nestorkou ekologické výchovy v České republice. Byla pedagožkou a ekoložkou, o deset let dříve stála u obnovy Toulcova dvora a jeho nové náplně v podobě Ekologického centra hlavního města Prahy. Vznik ekologické školky byl již tehdy v plánu. Za tímto účelem se Emilka spojila s partnerkou v podobě současné ředitelky Magdalény Kapuciánové, se kterou se snažily zmírnit odklon městských dětí od přírody a vrátit je „zpátky pod stromy“. Semínko je soukromou mateřskou školou zapsanou v rejstříku škol a školských zařízení. Řídí se rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání a je kontrolována českou školní inspekcí. Sídli v Praze – Hostivaři, ve středu ekologické výchovy Toulcův dvůr. Semínko je fakultní mateřskou školou Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, tedy má dveře otevřené pro studenty.

- ☞ Semínko je [akreditovanou školkou](#) zapsanou v rejstříku MŠMT a jsme tudíž vzdělávací institucí, ve které pracujeme pod kontrolou České školní inspekce a podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.
- ☞ S dětmi pracují [kvalifikovaní učitelé](#) podle zákona o pedagogických pracovnících.
- ☞ Sídlíme v ekologickém centru [Toulcův dvůr s farmou hospodářských zvířat](#). Rozloha členitého a přírodně hodnotného terénu příslušejícího k areálu činí 8 hektarů.
- ☞ Jsme [ekologickou školkou](#) s environmentálním vzdělávacím programem. Důraz je kladen na výchovu k udržitelnému rozvoji a zdravý životní styl.
- ☞ Součástí Semínka je [členitá přírodní zahrada](#) o rozloze více jak 1000 m² (certifikát Přírodní zahrada získala v roce 2015, probíhá projekt [Malý zahradník](#))
- ☞ Máme [prostorný a světlý interiér](#), mezi hračkami a vybavením převažují přírodní materiály.
- ☞ V Semínku je [badatelná](#), kde jsou soustředěny všechny pomůcky vhodné pro objevování krás přírody. Pozorování dětem usnadní i lupy, dalekohledy, vábníčky, mikroskopy a další pomůcky.
- ☞ Vlastní [školní jídelna](#), kde vaříme převážně z čerstvých surovin a BIO potravin, používáme nezávadné nádoby.
- ☞ [Rodiče jsou u nás vítáni](#). Pořádáme školní slavnosti a společné brigády jako prostor pro setkání rodičů, dětí a zaměstnanců Semínka.
- ☞ Klademe důraz na harmonický rozvoj osobnosti dítěte, na pravidelný pobyt venku, děti vedeme k věku přiměřené soběstačnosti i aktivní činnosti.
- ☞ Důsledně rozvíjíme morální vlastnosti i ve vztahu k rostlinám a živočichům (jsme propagátoři [pěstování microgreens](#) v mateřských školách)
- ☞ Děti v Semínku jsou v pravidelném a přímém kontaktu se zvířaty, a to buď ve školce (pakobylky, rybičky, agama vousatá či canisterapeutický pes bordercolie Dora) nebo na farmě Toulcova dvora (králíci, kuřátka, ovce, kozy, koně ...)
- ☞ Slavíme lidové svátky. Děti se seznamují s lidovými tradicemi, zvyky či původními řemesly. Děti se účastní tradičních slavností na Toulcově dvoře.
- ☞ Děti se během školního roku účastní mnoha dalších akcí – přednášky, divadelní představení, výlety, výstavy.
- ☞ Děti vzděláváme bez televize a počítače. Dětem čteme a zpíváme.

4 PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

4.1 VĚCNÉ PODMÍNKY

Mateřská škola Semínko o.p.s. je soukromá škola s environmentálním vzdělávacím programem, která je jednou ze čtyř organizací, které společně tvoří Středisko ekologické výchovy hlavního města Prahy Toulcův dvůr z.s.

Prostor MŠ je dvoupodlažní a vznikl adaptací bývalé stodoly Toulcova dvora. V přízemí se nachází školní kuchyně s příslušným zázemím, sociální zařízení, jídelna, která slouží také jako prostor pro výtvarnou a pracovní výchovu. V jídelně se také nachází školní zvířata – agama vousatá, rybičky, strážilky a žížaly ve vermikompostéru, o které se starají společně s pedagogy také děti. V přízemí se dále nachází třída s hernou, badatelna sloužící jako místo k poznávání přírody a ekologické výchovy. Děti zde mohou pomocí kamery pozorovat, jak se žije ptáčkům v budce. Také se seznámí s líhnutím motýlů a s dalšími přírodními ději, které děti nemají příležitost běžně pozorovat. Badatelna a šatna dětí jsou vybavené nábytkem v přírodním stylu (různé druhy dřeva s reliéfy listů, nepravidelné přírodní tvary...) a podporují všudypřítomnou ekologickou výchovu v Semínku. Tímto stylem bychom rádi pokračovali i při zařizování dalších prostor. Herna v přízemí má velká okna, která jsou za teplého počasí otevřena a rozšiřují místnost o terasu.

Dřevěné schodiště vede přes malé patro určené k odpočinkovým činnostem předškoláků („čtenářský koutek“) nebo pro aktivity podporující předčtenářskou gramotnost, do podkrovní herny. Zde se nachází prostor druhého oddělení MŠ, ředitelna, sklad lůžkovin, metodický kabinet a sociální zařízení.

Obě třídy jsou členěny na tematické koutky, které se pravidelně obměňují – např. kuchyňka, stavebnice, převleky, divadlo, deskové hry, badatelský koutek, výtvarná část atp. Odpoledne slouží třídy jako ložnice. Prostor celého objektu není řešen jako klasická MŠ, všechny prostory jsou otevřené. V interiérech a mezi hračkami převažují přírodní materiály.

Ekologické smýšlení školky se týká jak jejího provozu, tak i školní zahrady. Získali jsme certifikát přírodní zahrada, ve které se nepoužívají umělá minerální hnojiva, pesticidy, herbicidy, chemické postřiky a rašelina k úpravě půdy. Na zahradě se nachází kompost, kde děti mohou pozorovat přírodní děje a proměny.

Školní zahrada má rozlohu 1000 m². Je postupně budována jako vzorová pro venkovní výchovu dětí prožitky. Její členitý terén a druhová rozmanitost je vymodelován tak, aby vyhovoval potřebám dětí a ekologicko-výchovným činnostem. Děti zde mohou vnímat přírodu současně všemi smysly a kontinuálně. Kromě vyvýšených záhonků, kam si děti vysévají semínka salátů, mrkve a kedlubny, zde mají místo i záhony s léčivými bylinkami a okrasnými květinami.

Děti společně s rodiči a učitelkami vysázely několik stromů a keřů (borovice, lísky, rybíz, ostružiny, jabloň, hrušeň a jeřabinu, rakytník, oskeruši, aronii, muchovník a mišpuli). Roste tu i vrbový domek. Je zvykem, že na pomoc při úpravách zahrady přicházejí rodiče. Je to další z ideálních možností k prohlubování vazeb mezi rodiči, školou, dětmi i místní přírodou.

Nad cisternami na dešťovou vodu, které jsou vestavěny do svahu zahrady, stojí dřevěný altán, v podobě seníku, který slouží jako venkovní třída i jako místo ke společnému stravování.

Děti si mohou hrát v típí, na pískové ploše, upravovat blátoviště – místo, kde mohou modelovat terén, jak potřebují, houpat se v hamacích, stavět si bunkry, hrát si v domečku baby jagy, lézt po provazové pavučině a mnoho dalšího. Velmi oblíbeným herním prvkem zahrady je vodní prvek, děti se formou hry s ním učí hospodaření s omezeným množstvím vody.

V roce 2016 došlo k renovaci a stavbě nového vodního, slunečního a větrného prvku na zahradě. Jedná se o různé druhy dřevěných a kovových zvonkoher, pohyblivá zvířata – housenka, drak. Děti se tak pomocí hry seznámí s možnostmi využití přírodních živlů k získání energie. V roce 2020 jsme úspěšně získali grant od Státního fondu životního prostředí, díky kterému na zahradě vybudujeme nové didaktické prvky jako např. kláda na lezení, mlhoviště, úkryty pro zvířata, zastínění atp.

Mateřská škola má k dispozici maringotku s možností vytápění a další třídu (třídu Malého prince). Tyto prostory jsou využívány lesní třídou.

V roce 2020 byla dokončena stavba terasy se zastřešením u maringotky, dále bylo pořízeno vybavení dětské pracovní dílny a byla zpevněna cesta, která byla zvláště v zimním období často rozbahněná. Finance byly získány z grantového programu magistrátu hl. města Prahy. Dále se chystáme na obnovu nábytku ve školce – zejména skříněk a šuplíků na hračky.

Ve venkovním areálu Toulcova dvora o rozloze 8 ha se nachází: farma domácích zvířat, jízdárna, zelinářská a okrasná zahrada, ovocný sad, louky, pole, školka dřevin, mokřad, lužní les a dva rybníčky. Děti zde mají možnost pozorovat přírodní cykly průběžně po celý rok (rostliny a stromy, neživá příroda, hospodářská zvířata a jejich mláďata...). Celek je součástí přírodního parku Hostivař – Záběhllice a památkově chráněného souboru Stará Hostivař. Z části je tvořen chráněným přírodním výtvorem Meandry Botiče. Potok Botič hojně využíváme, ať už pro pozorování vodních živočichů, pro letní vodní osvěžení nebo pro sjíždění na raftu.

4.2 ŽIVOTOSPRÁVA

Zdravé stravování je jedním z dílů mozaiky, který patří do našeho nahlížení světa. Děti v Semínku si tak již v předškolním věku osvojují návyky zdravého stravování, které mohou následně ovlivnit jejich celkový životní přístup ke konzumaci jídla. Přisoudit jídlu hodnotu, naučit se, jak nám pomáhá v těle, uvařit si z vlastních surovin něco dobrého – to vše zajímá nás i děti.

Přímo v naší školce Semínko máme svou vlastní školní jídelnu, kde dětem zajišťujeme celodenní stravování ve složení přesnídávka – oběd – svačina. Paní kuchařky a učitelé Semínka považují zdravou výživu za důležitou součást správného vývoje dítěte. Zdravá výživa je proto v naší školce součástí školního vzdělávacího programu. Mluvit s dětmi o stravě a jejím významu pro lidské tělo je pro nás přirozené. Děti současně učíme, co nám příroda naděluje a jaká je vlastně cesta surovin k našemu talíři, jak je tím ovlivněna krajina a zvířata, i jak původ jídla a jeho kvalita ovlivňuje životní prostředí. K praktickým příkladům, jak dětem přibližujeme zdravou stravu, patří např. společné pečení ovocných koláčů či lisování ovocných šťáv z úrody školky či areálu Toulcova dvora nebo pěstování a následné využití nejrůznějších bylinek v naší kuchyni.

V roce 2018 Semínko jako 1. škola splnila zlatá kritéria programu Skutečně zdravá škola a stali jsme se tak vzorem dalším školským zařízením na cestě k nejen zdravému stravování, ale ke komplexnímu pojetí zdraví, tedy zdraví fyzické, psychické i duchovní, zdravé společnosti a zdravá planeta Země.

Náš jídelníček je pestrý a na základě nejnovějších poznatků ve výživě i neustále vylepšován. Zaměstnanci se pravidelně vzdělávají v oblasti zdravého stravování a zdravého životního stylu. Strava se u nás skládá z produktů zdravé výživy a biopotravin, je biologicky vyvážená a pomáhá dětem předškolního věku přivykat zdravému životnímu stylu. Denně vaříme z čerstvých surovin, využíváme technologické postupy pro šetrnější zpracovávání potravin pro získávání maximum vitamínů a výživových hodnot pokrmů (vaření přes noc, nízkoteplotní pečení, vaření v páře atp.). Pravidelně do jídelníčku zařazujeme domácí pomazánky, různé luštěniny, rybí maso, pohanku, kozí produkty, kukuřičné a rýžové kaše atd. Zásadní součástí všech jídel je dostatek ovoce a zeleniny, a to nejrůznějších druhů a úprav. Jídla

solíme minimálně. K dochucování pokrmů nepoužíváme aditiva ani aromata. Součástí zdravé výživy je i pitný režim. Po celý den mají děti k dispozici neslazené ovocné či bylinkové čaje, bio mléko a čistou vodu (případně ochucenou bylinkami z naší zahrádky nebo ovocem). Každé dítě si může vybrat, na co má zrovna chuť. Do pitného režimu jsou navíc zařazovány české mošty v bio kvalitě, které dětem podáváme ředěné vodou v poměru 1:1.

Pokud děti chtějí oslavit své **narozeniny** s kamarády ve školce, děje se tak po dopolední svačince. Nošení sladkostí ve smyslu dortů, bonbónů, žvýkaček, čokolád atp. není v Semínku dovoleno. Upřednostňujeme čerstvé či sušené ovoce, oříšky nebo semínka.

V neposlední řadě dbáme na kulturnost prostředí, kde se děti stravují, způsob servírování i vzhled pokrmu. Jídelna je světlá, jídelní stoly jsou uspořádány do menších celků pro max. 8 dětí, což působí osobněji, a když si děti potřebují něco říci, nemusí na sebe křičet. Učíme děti, že ve velkém množství lidí v jídelně není vhodné si nahlas povídat. Nejprve se soustředí na jídlo a až po zazvonění zvonečku si mohou potichu povídat. Pokrmy jsou servírovány na porcelánu s dekorem zvířátek, který splňuje veškeré zdravotní atesty.

Pedagogové se sami chovají podle zásad zdravého životního stylu a poskytují tak dětem přírozený vzor. Děti do jídla nenutíme. Motivujeme je, aby ochutnaly.

4.3 PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY

Nově přichozí dítě má možnost postupně se adaptovat na nové prostředí i situaci. Dětem se dostává jasných a srozumitelných pokynů. Třída je pro děti kamarádkým společenstvím, v němž jsou zpravidla rády. Pedagogický styl, resp. způsob, jakým jsou děti vedeny, je podporující, sympatizující, projevuje se přímou, vstřícnou, empatickou a naslouchající komunikací pedagoga s dětmi.

Je uplatňován pedagogický styl s nabídkou, který počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte. Pedagog se programově věnuje neformálním vztahům dětí ve třídě.

Školní vzdělávací program je sestaven tak, aby zahrnoval hlavně pobyt venku, a aby se většina řízených činností otáčela kolem soužití dětí s koloběhem v přírodě a kolem vnitřního etického, sociálního a estetického vývoje. Nosnou myšlenkou vzdělávacího programu je ZDRAVÍ v tzv. holistickém pojetí – čili zdraví chápáné nejen jako fyzické, ale také jako psychické zdraví upevňované ve zdravém a přátelském prostředí. Právě proto je režim provázen pravidelnými „rituály“ - ranní přivítání podáním ruky, prostor pro komunikaci vytvořený rituálem ranního kruhu a rozhovory na schůdkách před časem oběda, společné přání dobré chuti před každým jídlem, ukládání dětí se zpěvem ukolébavek a čtení či vyprávění pohádky. Tyto pravidelné úkony provázejí děti celým dnem a pomáhají jim lépe se orientovat v celkovém průběhu pobytu ve škole. Součástí zdraví je i zdravá, čerstvě vařená strava, na které si zakládáme.

Využíváme metody problémového učení a metody spojené s pozorováním, tvořením a pokusy k získávání nových poznatků. Děti se učí na základě praktických zkušeností – prožitků. Dítě si rádo hraje a tvoří, učitelka je v roli poradce, pozorovatele a partnera. Učitelka musí být garantem příjemné pohody v kolektivu dětí, aby děti cítily jistotu a rády se vracely. Další používanou metodou je Original Play®. Je to komunikační metoda založená na důvěře a láskyplném přijetí. Rozvíjí sociální dovednosti,

odbourává strach a agresi, je uznána UNICEF jako prevence násilí. Naši pedagogové jsou v této metodě vyškoleni přímo Fredem Donaldsonem, zakladatelem metody.

V práci využíváme pedagogické diagnostiky, ověřujeme i sociální vyspělost a znalosti dítěte, abychom mohli lépe a individuálně rozvíjet každého jednotlivce.

Mateřská škola Semínko v Toulcově dvoře, v jeho kvalitním a inspirativním prostředí, umožňuje optimálnější harmonické rozvíjení všech vhodných genetických předpokladů u každého dítěte pro přirozenější způsob života. To je naším cílem.

4.4 ORGANIZACE

Režim dne třídy typu „zahradní“			
	Ježci	Veverky	
Dopoledne	07:00 – 08:25	07:00 – 08:25	příchod dětí, volná hra, hry podle zájmu dětí, individuální práce s dětmi
	08:30 – 08:50	08:50 – 09:10	mytí rukou, dopolední svačina
	08:50 – 09:10	08:30 – 08:50	ranní kruh, provádění zdravotních cviků pro správný tělesný vývoj
	09:10 – 12:00	09:10 – 12:00	individuální a skupinové činnosti nejčastěji venku, péče o zahradu rozvíjení rozumových, sociálních a fyzických znalostí a dovedností dětí, výtvarné, pracovní, hudební a dramatizující činnost pobyt na farmě, hlazení a krmení zvířátek, hry podporující rozvoj prostorové orientace, paměti, logického myšlení hry podporující rozvoj tvořivosti, řeči, matematických představ, zájmové činnosti a práce s dětmi, pohybové, psychomotorické a kontaktní hry, volné hry
Odpoledne	12:00 – 12:30	12:30 – 13:00	oběd
	12:30 – 13:00	12:00 – 12:30	odpolední kruh, hraní stolních her, prohlížení knih, kreslení podle zájmu dětí „Schůdky“ Společné setkání všech dětí a učitelů před obědem. Výběr tématu podle aktuálního rozpoložení a potřeb kolektivu, např. povídání o proběhlých událostech (zpětnovazební) opakování pravidel, nacvičování na společná vystoupení (písně, básně), vyprávění si o tématu

	13:00 – 13:15	13:00 – 13:15	hygiena, převlékání do pyžam, vyzvedávání „poobědváčků“
	13:15 – 14:30	13:15 – 14:30	odpočinek na lůžku při vyprávěné či čtené pohádce, spánek/prohlížení knížek
	14:30 – 15:00	14:30 – 15:00	převlékání, úklid lůžkovin, nabídka činností pro předškoláky, kreslení, volné hry, provádění zdravotních cviků pro správný tělesný vývoj
	15:00 – 15:20	15:00 – 15:20	odpolední svačina
	15:30 – 16:45	15:30 – 16:45	převlékání, pobyt na zahradě, skupinové a individuální činnosti, volné hry, vyzvedávání dětí, rozloučení, úklid zahrady

*V závislosti na ročním období či počasí mohou veškeré části programu probíhat venku, tj. například dopolední a odpolední svačina, ranní komunitní kruh, zdravotní cvičení apod.

Režim dne třídy typu „lesní“		
Dopoledne	08:30 – 08:45	příchod dětí, volná hra, hry podle zájmu dětí, individuální práce s dětmi
	09:00 – 09:30	ranní kruh, provádění zdravotních cviků pro správný tělesný vývoj, dopolední svačina
	09:30 – 11:30	hlavní program, práce u maringotky, tvoření, výpravy po blízkém i vzdáleném okolí, kuchtění návštěva zvířat, prahra
	11:30 – 12:00	oběd v MŠ
Odpoledne	12:00 – 12:30	vyzvedávání „poobědváčků“, volná hra na zahradě MŠ
	12:30 – 13:00	přesun do maringotky/Malého prince, příprava na odpočinek, hygiena, prohlížení knih, kreslení podle zájmu dětí
	13:00 – 14:15	odpočinek ve spacáku při vyprávěné či čtené pohádce
	14:15 – 14:30	oblékání, srovnání spacáku, odpolední svačina
	14:30 – 15:30	nabídka činností pro předškoláky, kreslení, volná hry, hraní stolních her, přesun od maringotky k ohništi, vyzvedávání dětí

*Celý program probíhá venku za každého počasí, pouze odpočívání probíhá v maringotce a v zimním období probíhá ve třídě Malého prince. Děti svačí v maringotce pouze při velkých mrazech, obědvají za každého počasí v budově mateřské školy.

4.5 ŘÍZENÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

Zakladatelkou mateřské školy Semínko, o.p.s. je Magdaléna Kapuciánová.

Statutárním orgánem Mateřské školy Semínko, o.p.s. je ředitelka, která řídí činnost školy. Ředitelku jmenuje a odvolává správní rada. Funkční období správní rady je tříleté. Správní rada se schází nejméně dvakrát ročně. Úkolem správní rady je schvalovat změny zakládací listiny, dbát na zachování účelu společnosti, schvalovat rozpočet a jeho změny, výši ceníku, schvalovat roční účetní uzávěrku a výroční zprávu a rozhodovat o zrušení společnosti. Kontrolním orgánem školy je dozorčí rada. Veškeré povinnosti orgánů Mateřské školy Semínko, o.p.s. stanovuje zakládací listina. Ta je uložena v šatně na přístupném místě, kde do ní mají možnost nahlížet rodiče dětí.

Ve školce funguje systém porad, supervizí a výjezdních zasedání. Probíhá i strategické plánování školky, jejímž cílem je profesionalizace naší neziskové organizace.

Supervize jsou jednou za měsíc a věnují se (pod vedením odborníka – supervizora) vnímání a reflektování vlastní práce. Tento systém je postavený na společném čase, na sdílení, naslouchání a spolupráci. Je to způsob, jak lze posouvat školku svojí prací do lepších výsledků.

Porady týmové jsou věnovány pedagogickému procesu, předávání zkušeností ze seminářů a exkurzí, věcem organizačního charakteru, konají se pravidelně **jedenkrát do týdne**.

S **novým pedagogem** má ředitelka pravidelné **týdenní individuální pohovory**. Jsou věnovány **Pedagogickým a organizačním záležitostem**.

Jednou do **měsíce** jsou porady **celého pedagogického a provozního týmu**.

Výjezdní zasedání se vzdělávací a teambuildingovou náplní probíhá alespoň dvakrát do roka.

Pedagogové si poskytují vzájemnou podporu při individuálních schůzkách a **hospitacích**.

4.6 PERSONÁLNÍ A PEDAGOGICKÉ ZAJIŠTĚNÍ

Pedagogové jednají, chovají se a pracují profesionálním způsobem (v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí). Služby zaměstnanců školky jsou organizovány takovým způsobem, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna dětem optimální péče. Pedagogům jsou k ruce školní asistenti, ti podporují učitele, aby se mohl více zaměřit na individuální práci s dětmi. Školní asistenti přicházejí z řad dobrovolníků, nebo jsou na ně hledány finance v grantových výzvách. Rozvrhy hodin sestavuje ředitel.

Složení týmu je různorodé z hlediska odborností i schopností. V personálu nebývají výhradně jen ženy. Do týmu vyhledáváme i muže, kteří svým jiným úhlem pohledu ukazují dětem odlišné přístupy a poskytují jim přirozený mužský vzor.

Tým pedagogických pracovníků doplňují další pracovníci: školní asistenti, provozárka, kuchařka, pomocná kuchařka, uklízečka, administrativní pracovník a účetní.

ETICKÝ KODEX ZAMĚSTNANCE

Etický kodex jako morální závazek upravující mravní postoje, chování a jednání všech zaměstnanců vůči dětem a rodičům, spolupracovníkům, partnerům, veřejnosti a škole samotné.

Etický kodex je souborem pravidel doplňujících zákonné a jiné právní předpisy.

- Uvědomujeme si odpovědnost za svou práci vzhledem k dětem, rodičům i organizaci MŠ Se-mínko.
- Ke svému povolání přistupujeme jako k poslání. Jsme povinni své povolání vykonávat svědomitě s využitím svých odborných znalostí.
- Soustavně usilujeme o zlepšování svých odborných předpokladů i jiných znalostí a využíváme k tomu všech dostupných vzdělávacích příležitostí i samostudia. Dbáme i na pozitivní rozvoj své osobnosti.
- Nepovažujeme se za autoritu, která žáky manipulativně formuje, ale za jejich průvodce, který žákům pomáhá získávat zkušenosti, informace a pomáhá jim postupně se orientovat ve společnosti.
- Ve vztahu k druhým jsme ohleduplní, kooperativní a otevření.
- Uvědomujeme si, že máme být pro děti příkladem.
- Vůči škole jsme loajální a dbáme na zlepšování jejího dobrého jména. Vyvarujeme se každého jednání, které by je mohlo poškodit.
- Respektujeme odsouhlasená rozhodnutí. Své výhrady k problémům vyjadřujeme pouze v interní diskusi.
- Uplatňujeme zásadu udržovat v tajnosti důvěrné informace o dětech a žácích, které získáváme při výkonu své profese.

Vztah k dětem

- Učitel (vychovatel) respektuje práva dítěte a přistupuje k němu jako k svébytné osobě.
- Má na zřeteli zdravý vývoj osobnosti dětí, jemuž má napomáhat.
- Napomáhá dětem uspokojovat potřeby sociálního přijetí, zakoušení úspěchu a tím sebedůvěry a kladného sebehodnocení, potřeby řádu, poznávání, radosti z tvořivých aktivit.
- Vede je k utváření hodnot jako vnitřního měřítka k hodnocení významu konkrétních skutečností, situací a problémů, jež umožňují správné rozhodování.

- Rozvíjí rozumové schopnosti dětí a žáků – zejména logické kritické myšlení a sleduje také rozvoj jejich sociálních, estetických a mravních postojů.
- Utváří u dětí sociální dovednosti – komunikaci a spolupráci.
- Respektuje rodinné zázemí dětí (žáků) a jejich životní situaci.
- Přistupuje k nim s ohledem na jejich individuální zvláštnosti vyplývající z charakteru osobnosti, charakteru zdravotního oslabení či rozdílného sociálního či kulturního prostředí.
- Nároky a požadavky přizpůsobuje přiměřené úrovni a možnostem dítěte.
- Stanovuje cíle, které podněcují děti k dalšímu vývoji a učí je překonávat překážky, aby získaly nezbytnou schopnost čelit nezdaru a vyrovnat se se svým případným handicapem.
- Poskytuje dětem i rodičům průběžně zpětnou vazbu o jejich výsledcích, o jejich chování, a vždy uplatňuje pedagogický optimismus.
- Usiluje o co nejobektivnější a spravedlivé hodnocení dětí a jejich výkonů, odhlíží od svých osobních sympatií, nevytváří si skupinu oblíbenců ani protekčních žáků a dětí.
- Využívá častěji pozitivních prostředků – pochvaly a povzbuzení – než trestů či jiných negativních postupů.
- Negativní hodnocení vztahuje ke konkrétnímu chování či výkonu, ne přímo k osobě jedince, aby neztrácel sebedůvěru a zůstávala mu plně otevřena cesta nápravy a dalšího zlepšování.
- Soustavně vede děti k samostatnosti, sebepoznávání a sebekontrolu rozbořením vlastních výkonů, chování a chyb.
- Vede děti k účtům k životu, k lidem, k životnímu prostředí, objasňuje jim základní životní hodnoty. - Vede děti k odpovědnosti a k respektu vůči autoritě, starší a potřebám slabších jedinců.
- Využívá vhodných situací k názornému objasnění mravních zásad, společenských norem a pravidel a vyhýbá se pouhému slovnímu mentorování.
- Učí děti prakticky, na příkladech, jak řešit nedorozumění a konflikty, a rozvíjí jejich mravní vědomí. - Upozorňuje žáky na možná nebezpečí a úskalí, s nimiž se mohou setkat, a poučí je, jak se jich uchránit, a jak jim čelit. - Věnuje pozornost vztahům dětí – zejména ve třídě, aby nedocházelo k izolování některých jednotlivců, vyhrocenému nepřátelství, agresivnímu napadání slovnímu či fyzickému, nebo k šikaně. Vzájemné chování a vztahy žáků citlivě usměrňuje.

Vztah k rodičům dětí

- Učitel si uvědomuje, že rodiče mají hlavní odpovědnost za výchovu svých dětí a přirozené právo o ní rozhodovat.
- Učitel rodičům naslouchá a respektuje jejich roli. Odpovědně se snaží přispět ke zdárnému vývoji svěřeného dítěte.
- Seznamuje rodiče s výchovně vzdělávacím programem a postupy, i s konkrétními cíli a záměry, jaké u jejich dítěte sleduje.
- Trpělivě se snaží získat jejich souhlas a podporu, snaží se navázat soustavnou spolupráci, aby výchovné působení na dítě bylo jednotné, a tím i účinnější.
- Plynule rodiče informuje o prospěchu i chování dítěte a v případě potřeby s nimi projedná další společný postup, nebo poskytne konkrétní rady a podněty.
- V jednání s rodiči postupuje citlivě, ale rozhodně, ochotně s nimi sdílí svou odbornou zkušenost, s porozuměním přijme jejich připomínky a podněty. Taktně doplní chybějící jim výchovné znalosti, podněcuje zájem o dítě a jeho problémy, případně napomáhá zlepšení jejich komunikace s ním.
- Podle konkrétních podmínek a možností poskytuje rodičům příležitost angažovat se na práci a životě školy např. účastí na různých kulturních akcích, exkurzích či výletech, na školou uspořádaných vystoupeních žáků apod., nebo přímo při výuce.
- Podporuje výchovné poslání rodiny a vždy před žákem hovoří o jeho rodině s respektem a úctou. - Nehodnotí rodinnou situaci a nezasahuje do rodinných vztahů či problémů.
- Respektuje kulturní, sociální, společenské postavení rodiny.

4.7 SPOLUÚČAST RODIČŮ

Ve vztazích mezi pedagogy a rodiči panuje oboustranná důvěra, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat. Spolupráce funguje na základě partnerství. Vztahy s rodiči jsou otevřené a konstruktivní.

Rodiče mají prostor pro rozhovory hlubšího rázu při konzultačních hodinách, kterých využívají v plném rozsahu. Konzultační hodiny jsou pravidelné, každý týden. Rodiče mají přístup do tříd při ranních hrách a po předběžné dohodě jim umožníme zúčastnit se průběhu celého dne. Před přijetím dětí probíhá informační schůzka a adaptační dny, kdy si rodiče společně s dětmi mohou vše prohlédnout a je předána knížka Vítejte v Semínku/Den v Lesníčku, která dětem pomocí fotografií přibližuje den ve školce. Dále jsou uskutečněny dvě třídní schůzky za rok, na kterých jsou představeny výchovné přístupy školky, dvakrát za rok také probíhá evaluace, při kterých se pedagogové setkají s rodiči individuálně a mají čas i prostor k probrání individuálních pokroků dětí i případných odchylek od vývoje či rodinných situací.

Zaznamenali jsme, že někteří rodiče mají jiné představy o ideálním přístupu k výchově a tyto představy nejsou sladěné s celkovým základním nasměrováním školky. Proto dbáme na to, aby školku navštěvovaly ty rodiny, které se zaměřením školky a s její koncepcí souznějí. O tom se mohou přesvědčit na dnech otevřených dveří.

Nebráníme rodičům v zapojování se do různých aktivit školy, které vedou děti k přirozenému způsobu života, k umění chránit si své zdraví, přírodu, zvířata a celé své životní prostředí. V rozvoji dítěte uznáváme roli rodiny a posilujeme její výchovnou funkci. Rodiče mají zajištěn každodenní styk s učitelkami. Jako další formu spolupráce jsme zavedli například třídní schůzky, vystoupení (kde děti předvedou, co se nového naučily) a tvořivé dílničky, kde společně pracují rodiče s dětmi. Mateřská škola podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům v péči o dítě; nabízí rodičům poradenský servis i nejrozličnější osvětové aktivity v otázkách výchovy a vzdělávání předškolních dětí. Pedagogové chrání soukromí rodiny a zachovávají diskretnost v jejích svěřených vnitřních záležitostech.

Rodiče i zaměstnanci se aktivně zúčastňují brigád v interiéru i na zahradě. Tak mohou být děti v krásné zahradě, ale vznikají velmi pěkné přátelské vztahy mezi rodiči a učiteli. Některé maminky přicházejí do školky a pomáhají při denních činnostech, nebo při výletech. Tuto formu občanské výpomoci velice vítáme.

Rodiče mají možnost napsat své připomínky, pochvaly i poznámky prostřednictvím schránky v šatně či do každoročního dotazníku/ankety.

5 ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

Jednotlivé třídy jsou heterogenně věkově uspořádány. Třídu navštěvují děti od tří do šesti let, někdy také sedmileté děti s odkladem školní docházky. Do tříd bývají zařazovány i děti se specifickými vzdělávacími potřebami (dětí cizinců, děti se specifickými vzdělávacími potřebami, děti nadané...). Všechny třídy mají obdobný program a metody práce. Třídy „zahradní“ se pohybují na zahradě MŠ a jejím okolí, ve vnitřních prostorech tráví minimum času. Třída lesního typu má zázemí v maringotce, kde se převážně odpočívá, děti se většinu času pohybují v areálu Toulcova dvora, u meandrů Botiče, v parku Hostivař či v bývalém sadu Trojmezí. Tato třída je také doporučována rodičům dětí s mírnými tělesnými nedostatky (zhoršený zrak, rovnováha, chůze), kterým chůze a pohyb velice pomáhá.

Třída lesního typu má kapacitu 15 dětí (oproti 23 dětem ve třídách zahradních) a po celou dobu provozu jsou přítomni dva stejní pedagogové. Provoz je na druhou stranu omezen pouze do 15:30 hodin (oproti 17 hodině v třídách zahradních). V třídách zahradních je souběžné působení pedagogů ve třídě od 8 hodin do 16, tedy nadstandartní čas od běžných MŠ. Výlety a vycházky jsou konány vždy pod dohledem dvou pedagogů.

Zařazování dětí do tříd rozhoduje ředitelka s ohledem na jednotlivé potřeby dětí i rodičů, sourozenské/příbuzenské vazby, organizační možnosti atp.

Zápis se koná dle příslušné vyhlášky, pravidla určuje ředitelka školy. Zveřejněné výsledky jsou publikovány na webu školy a vyvěšeny na vstupních dveřích. V MŠ se uskutečňuje i individuální vzdělávání dle § 34b školského zákona. Mateřská škola seznámí zákonné zástupce s oblastmi, ve kterých má být dítě vzděláváno a sdělí jim termíny ověřování (v období od 3. do 4. měsíce od začátku školního roku). Odpovědnost za kvalitu vzdělávání dítěte, které plní povinné předškolní vzdělávání formou individuálního vzdělávání, má výhradně zákonný zástupce. Ověření probíhá formou představení portfolio či jiných ukázek své práce dítětem. Hlavním nástrojem ověřování je pozorování a rozhovor.

Dlouhodobým cílem je vychovávat nejen děti, ale přirozeným způsobem působit na životní styl rodin, které dávají své děti do naší mateřské školy. Jelikož v naší práci přeci jen převažuje environmentální výchova, většina činností je prováděna mimo budovu školy. K tomu nám slouží celý areál Toulcova dvora včetně farmy zvířat, ovocných sadů, polí, luk i zdejších zbytků původních společenstev – mokřadu, lužního lesa i bývalé pastviny.

Při vstupu dítěte do mateřské školy je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim.

Je dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí. Pokud to děti potřebují, mají možnost uchýlit se do klidného koutku a neúčastnit se společných činností, stejně tak i možnost soukromí při osobní hygieně. Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí.

Mezi učiteli a rodiči probíhá upřímná komunikace a respektující partnerský vztah. Rodiče jsou srdečně zváni ptát se na jakékoliv informace týkající se svého dítěte. V době, kdy jsou pedagogové u dětí, se plně věnují dětem a jejich vzdělávání. Na zodpovídání obsáhlejších dotazů učitelé poskytují konzultační hodiny. Na ty je potřeba se předem objednat. Rodiče mohou také napsat na naši e-mailovou adresu – učitelé rádi odpíší. MŠ Semínko pořádá pravidelná setkání zhruba jednou za měsíc, kdy se rodiče mohou dozvědět další informace o MŠ, které je zajímají, o pořádaných akcích, plánech, vzdělávacím programu a o svých dětech.

Děti nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí i soukromí. V celkovém ročním plánu se počítá s výpravami po ekologických stezkách, s návštěvami divadla i půldenní turistikou v okolní přírodě. Během roku učitelé zhodnocují a vylepšují svou práci. Velký důraz je kladen na to, aby se děti vyvíjely vyváženě a měly tak možnost vidět svět ve všech jeho proměnách a barvách. K tomu výrazně dopomáhá interiér i zahrada. Jde nám o to, aby vnitřní prostory vyzařovaly jemný klidný dojem. Skříně jsme upravili tak, aby ladily se atmosférou v přírodě, a jednotlivé prostory jsme přizpůsobili spontánním nebo řízeným činnostem (například badatelná). Stejnou pozornost si žádá i zahrada. V teplých měsících je třeba ji pravidelně udržovat a už od února připravovat s dětmi první sazenice. Každoročně se nám rozrůstají záhony slunečnic, ředkviček, mrkví a bylinek. Při této práci nám vydatně pomáhají i rodiče. Děti jsou tak úžasně motivovány a mohou získat silnější a pozornější vztah ke všem rostlinám.

Určitou zvláštností je i přístup k pohádkám. Považujeme za užitečné se zastavit v dnešní hektické době na delší čas u jedné pohádky – zhruba 1 měsíc a prožít si ji se vším všudy. Pohádky jsou vybírány tak, aby ladily s tím, co člověk v souladu s ročním obdobím prožívá.

Pohádky jsou vybírány z přehledu pohádek z knihy *Průvodce péčí o děti*. „Každá pohádka má svůj charakter, svou atmosféru a vypráví o jiných lidských vlastnostech, každá souzní s jinou částí roku, proto lze pohádky dětem vyprávět i v souvislosti s ročním obdobím. Motivy jsou víceméně obsaženy ve všech dobrých pohádkách a musíme se učit je v nich hledat.“¹

Přehled pohádek dle ročních období a slavností:

PODZIM

Michaelská doba
Motiv přemáhání zla statečným hrdinou, posilování odvahy a statečnosti

Červená Karkulka Dvanáctihlavý drak

O statečném krejčíkovi Tatařukova cesta
O Smolíčkovi ke Krystalové hoře

Šípková růženka

Martinská doba
Motiv nezištného dělení s potřebnými, posilování vnitřního světla a soucitu

Hvězdné tolary Příběhy skřítky Puka

O statečném vojákovi Holčička, která hledala světélko

O kohoutkovi a slepiče

Adventní doba
Motiv očekávání a pokory, posilování víry v dobro

Vřeténko, člunek a jehla Vánoční příběh

Princ Bajaja O Popelce

ZIMA

Tříkrálová doba a slunovrat
Motiv zrození, posilování životních sil

Dvanáct měsíčků Sedm havranů

Peřinbaba Zlatovláška

Masopustní doba
Motiv radosti a veselí, posilování smyslu pro rytmus

Jak dědeček měnil Paleček

JARO

Velikonoční doba
Motiv utrpení a vzkříšení, posilování růstových sil

Sněhurka Tři zlaté vlasy děda Vševeda

Hrnečku vař

Pták Ohnivák a liška Ryška Dlouhý, Široký a Bystrozraký

1 BOM, P. HUBER, M. *Průvodce péčí o děti od 1 do 4 let*. Antroposofické podněty. Fabula, 2005. str. 222.

LÉTO

Jánská doba

Jeníček a Mařenka

Rampelníček

Motiv snoubení, posilování soudržnosti a soustředění

Čas odpočinku je dle našeho názoru nezbytná a přirozená potřeba dítěte, které roste, vyvíjí se, pozoruje svět a učí se každým dnem něco nového. Je nezbytný pro dobré fyzické i psychické naladění, soustředění, komunikaci. Proto všechny děti po obědě odpočívají po vyslechnutí pohádky v tichosti na lůžku. Jsme si vědomi různou mírou potřeby denního spánku jednotlivých dětí – děti nejsou nuceny ke spánku. Odpočívání probíhá tak, že děti nejsou vystavovány příliš mnoha podnětům (pohádky/písničky z magnetofonu atp.). Odpočívání je započato čtením či vyprávěním klasické pohádky (viz výše), po které následuje ticho či klidné hraní na nástroj. Některé třídy využívají ke zklidnění tzv. přesýpátka, jiné zase plyšáky. Z naší zkušenosti při pravidelném poobědovém odpočívání se děti postupně naladí na tento režim a pozorujeme, že klid na lůžku jim prospívá a dopomáhají k některým kompetencím – schopnost vnímat vlastní tělo, samostatně se orientovat v čase, být tolerantní k druhým, přemýšlet a představovat si. Podrobněji o tom, jak působí obrazy pohádek na dítě zde:

<https://www.waldorfjinonice.cz/2021/04/07/sdeleni-informace/jak-pusobi-obrazy-pohadek-a-pribehu-na-dusi-ditete-phdr-anezka-janatova/>

Důraz je kladen na pravidelný pobyt venku za každého počasí. MŠ Semínko je průkopníkem vzdělávání v kontaktu s přírodou. Využíváme prvky experimentování a objevování. Za tímto účelem máme vybudovanou bohatou metodickou základnu, která obsahuje mikroskopy, lupy, dětský fotoaparát, nahrávací zařízení, nástroje na přivolání různých druhů ptáků a na lov členovců a klíče, podle kterých se dají určit.

6 CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU (USPOŘÁDÁNÍ UČIVA)

Zaměření a profilace školy je vysvětleno v první kapitole viz obecná charakteristika školy. Mateřská škola se nehlásí k žádnému konkrétnímu ucelenému vzdělávacímu programu. Tvoříme si vlastní, přizpůsobený na naše místní prostředí a podmínky, aktuální situaci, zaměstnance Semínka, rodiče i děti. „Pracujeme s tím, co máme.“

6.1 DLOUHODOBÉ CÍLE VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

VIZE A POSLÁNÍ

Vizi Mateřské školy Semínko je předškolní vzdělávání, ve kterém jsou doteky dětí s přírodou samozřejmostí, a kde je hluboce zakořeněna úcta k přírodě, k druhým i k sobě samému.

Posláním Mateřské školy Semínko je profesionální předškolní vzdělávání založené na vzájemném respektu k přírodě, k druhým i k sobě samému. Dbáme na cílenou socializaci dětí v bezpečném, zdravém a podnětném prostředí. Vedeme děti ke zdravému životnímu stylu. Ukazujeme dětem důvody, proč si zamilovat přírodu. Jsme dlouhodobě vzorem českému vzdělávacímu systému a ovlivňujeme jeho vývoj.

VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVA V SEMÍNKU

- Klademe důraz na harmonický rozvoj osobnosti dítěte, na pravidelný pobyt venku, děti vedeme k věku přiměřené soběstačnosti i aktivní činnosti.
- Důsledně rozvíjíme morální vlastnosti i ve vztahu k rostlinám a živočichům.
- Děti v Semínku jsou v pravidelném a přímém kontaktu se zvířaty, a to buď ve školce, nebo na farmě Toulcova dvora.
- Slavíme lidové svátky. Děti se seznamují s lidovými tradicemi, zvyky či původními řemesly. Děti se účastní tradičních slavností na Toulcově dvoře.
- Pestrá nabídka tvořivých činností a aktivit pro děti. K dispozici jsou dětem dřevěné hračky, didaktické pomůcky i knihovna.
- Děti se během školního roku účastní mnoha akcí – přednášky, divadelní představení, výlety, výstavy.
- Děti vychováváme bez televize a počítače. Dětem čteme, zpíváme a hrajeme.

6.2 METODY A FORMY VZDĚLÁVÁNÍ, KTERÉ JSOU VE ŠKOLE UPLATŇOVÁNY;

Následující metody a formy vzdělávání jsou kromě využívaných metod také průběžnými tématy, se kterými kromě měsíčních integrovaných bloků také s dětmi pracujeme. Jedná se o témata taková, která se prolínají celým školním rokem, pedagogové jsou s nimi seznámeni a dále se v nich vzdělávají.

6.2.1 ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Naše mateřská škola nese název Semínko. Už název je mírně environmentální. Jedno dánské přísloví říká: Sklizeň celého roku záleží na jaře, kdy se seje. A to si myslíme i my. Společně s rodiči se snažíme, aby to lidské jaro bylo pro naše dětská semínka co nejpříznivější.

Budova školky bývala stodolou zemského statku Toulcův dvůr, nyní jsou budovy po rekonstrukci a slouží k ekovýchovným účelům. Čtyři organizace, které společně tvoří Zájmové sdružení Toulcův dvůr (Semínko, Botič, Envira, SRAZ), si daly za úkol ekologickou výchovu, vzdělávání a osvětu. Jednou z těchto organizací je naše mateřská škola.

Sídlíme v krásném prostředí, kde máme možnost pozorovat změny přírody celý rok zblízka. Cílem nás učitelů mateřské školy je nenosit přírodu do interiérů, ale **chodit za ní ven** a vidět ji ve svém přirozeném prostředí, **a to za každého počasí**. Myslíme totiž na to, že není špatného počasí, ale špatného oblečení. Proto rodičům doporučujeme vhodné a roky vyzkoušené oblečení jako jsou pogumované kalhoty, rukavice a bunda, kvalitní holínky a dostatek náhradního oblečení v každém ročním období. S tímto vybavením si děti v dobré náladě užijí dlouhé výpravy a pobyty na zahradě v dešti i mrazu. Často potřebujeme pláštěnky a holínky – ty nejen v dešti, ale zejména v létě, kdy je po ránu na zahradě rosa.

Jednou v týdnu chodíme ven na celé dopoledne. Nejčastěji do lesa, do starého jabloňového sadu, či do meandrů potoka Botiče. Venku pozorujeme ptáky, jak si staví hnízda, kachny na potoce, v rybníce čolky, raky, pulce a žáby.

Často chodíme i na pole, kde **pomáháme se zemědělskými pracemi** – setím obilí, kukuřice, sázením brambor a řepy, pomáháme při okopávání řepy a sbírání mandelínek, při sklizení.

V areálu Toulcova dvora působí sdružení Sraz, které se zabývá chovem původních hospodářských plemen. Děti pravidelně **navštěvují zvířata ve výbězích**. Mají možnost pozorovat, jak rostou a jak se starají o mláďata.

Na zahradě máme **kompost**, kam nosíme zbytky ze záhonů, trávu a zbytky zeleniny a ovoce od svačiny. V kompostě žijí žížalky, ale i ponravý zlatohlávků, sviňky a svinule. Děti si je vyhrabávají a pozorují, nebo prohlížejí v lupách. Vzniklý kompost později využíváme na přesazování interiérových květin. Mozaikové **pítko pro ptáky** slouží k napojení ptáků vodou. Na plotě kolem zahrady máme **krmítka**, kam si ptáci chodí pro semínka slunečnic. Nejčastěji sem létají straky, sojky a sýkory. V záhonech jsou domečky pro motýly. Na skalce je příhodné místo pro ještěrky, které se zde v letních měsících mohou vyhřívat. Ptákům nabízíme krásné mozaikové pítka a broukům je k dispozici rozlehlý hmyzí domek. Snažíme se vysazovat a **vysévat zejména domácí dřeviny a byliny**, jelikož tímto můžeme přispět k rozmnožování těchto do okolní volné přírody. Vzrostlé stromy nabízí přirozený stín ve slunných dnech, ovoce, ale i útočiště pro hnízdící ptáky. Mateřská škola spolupracovala s pěstiteli sdruženými v o.p.s. Gengel, společnost se zabývá distribucí a množením původních českých rostlin. **Zaléváme dešťovou vodou**. Do svahu v zahradě MŠ se podařilo zabudovat dvě cisterny na dešťovou vodu, kam je svedena voda ze střechy MŠ. Děti vedeme k úctě k tomu, co nám příroda dává – voda na hraní je vždy v omezeném množství a děti se samy domluví a rozmyslí, na co a jak ji daný den použijí. V roce 2012 byla škola oceněna cenou Unesco za svou snahu v oblasti environmentálního vzdělávání, zdravého stravování, lesní pedagogiky a přírodních hřišť.

Na zahradě máme místo s velkými částmi kmenů stromů. Děti si zde hrály na vláčky. Nyní, jelikož dřevo nebylo nijak ošetřeno proti hmyzu a trouchnivění, se **dřevo postupně rozpadá**. Mnoho hmyzích zástupců si zde našlo **úkryt**. Po zahradě leží volně kameny a stará polena, která s dětmi využíváme na různé stavby v pískovišti nebo na pozorování hmyzu, který se pod kameny nebo ve dřevě usídli. **Vrbový domeček**, který jsme společně s učitelkami vysadili poblíž nádrže s vodou, skýtá v teplých měsících místo příjemného úkrytu. V části zahrady máme **divočinu**, kde rostou kopřivy. Na nich je možné pozorovat housenky **bělásky kopřivového**. Do záhonů plných květů zalétají často **včely a čmeláci**. Ven si děti mohou brát **kelímkové lupy** a **košíky** různých velikostí, ve kterých pak přinášejí různé krásy na

zahradu i do školky. Živáčky, které uloví (sviňky, sviňule, pavouky, mravence, střevlíky, ruměnice, berušky, nosatce...) a v lupách si prohlížejí, vždy zase pustí na svobodu.

Pořádáme **výlety do našeho okolí** a do CHKO, kde se v klidu a daleko od mas lidí snažíme dětem ukázat **krásu naší přírody**, a pomáháme jim otevírat oči a vidět krásu vedle sebe. Teprve co poznají, budou mít děti rády, a co budou mít rády, budou chránit.

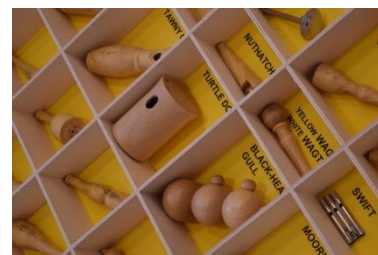
I v kuchyni se snažíme chovat se environmentálně. Hodně **zařazujeme biopotraviny**, které jsou chutné a zdravé, a jejich pěstování nezatěžuje přírodu tolik, jako konvenční zemědělství. Jednou ročně pořádáme sbírku **použitého oblečení** pro diakonii. Sbírce většinou předchází výměnný obchod. V administrativě používáme **recyklovaný** papír. Třídíme odpad ve všech třídách a kancelářích na pět komodit. Úklidové prostředky, mýdla a prostředky na mytí nádobí používáme ekologické, kohoutky u umyvadel mají namontované perlátory. Každoročně se zapojujeme do dobrovolnického úklidu – **Uklidíme Česko**, a to jak my zaměstnanci, tak děti a jejich rodiče.

V Badatelně jsme soustředili veškeré pomůcky a knížky určené k poznávání přírody. Máme výtvarný materiál (barvy, tužky, pastelky, křídly, štětce, různé druhy papírů, modurit, apod.). V knihovně jsou pohádky, říkadla o zvířatech a rostlinách, přírodovědné atlasy, určovací klíče. Díky dalekohledům, lupám, binokulárním lupám a zvětšujícím kelímkům, které nabízí pohled ve třech směrech, umožňujeme dětem vidět přírodu zblízka. Pro šetrný odchyt živočichů nám slouží exhaustory “Emilka“ a smýkačky. Pro zkoumání života ve vodě, ať už v mokřadu nebo v potoce Botiči, používáme planktonky, misky a lavory. Sada vábníček umožňuje imitaci zpěvu 25 ptáků, např. skřivan, kachna, sýček, kukačka, kos, sýkorka modřinka, slavík, hrdlička, koroptev, vrabec domácí, drozd.

Environmentální chování je také o udržitelnosti a celkově šetrném chování. Na zahradě máme didaktické prvky, které dětem nabízejí nové zkušenosti s větrem a sluncem, zdroji obnovitelné energie. Slunce nám rozezná „hnízda“ pod střechou altánu, vítr rozpohybuje housenku tamtéž a draka na terase. Oblíbený je vodní prvek a herní prvek se šplhací sítí. Zahradu oživil „dutý kmen“, kterým se dá prolézat, a můžete si na něj rovněž zahrát pomocí paliček jako na xylofon. Zvláště v deštivých dnech je oblíbeným místem naší zahrady blátoviště. Je tady kuchyňka z vyřazených dřevěných palet a plechové hrnce, ve kterých děti “vaří a pečou“ nejrůznější dobroty, modelují a tvarují blátivé postavičky a také získávají zkušenosti při pokusech s vodou a hlinou.

Nezapomněli jsme ani na děti, které na zahradě rády něco pěstují. Pořídili jsme dětské zahradní stolky pro pěstování rostlin a osivo (různé druhy zeleniny a bylinek). Botanický lis formátu A4 nám umožňuje si vylisovat a uchovat i celé květiny. Rádi bychom v budoucnu spolu s dětmi vytvořili také vlastní zvukové a vizuální záznamy z našeho pozorování přírody. Technika zakoupená díky projektu (fotopast, fotoaparát, diktafon, projektor a plátno) nám umožní zaznamenat a následně prezentovat proměny přírody v čase, a přiblížit se některým dějům, které se odehrávají i mimo naše pozorovací možnosti.

Na zahradu lákáme více motýlů. Máme pro ně připravené domečky, které kombinují krmítko a prostor pro odpočinek i zimní hibernaci. Dokonce do školky brzo dorazí zásilka s 33 živými housenkami motýla Babočka bodláková. Školní výuková sada, která se již stala každoročním rituálem při loučení s předškoláky, nám umožní pozorování vývojových fází tohoto motýla. Za 2-3 týdny poté, co u nás housenky ubytujeme, vypustíme na zahradě „naše vlastní“ motýly.

Nábytek i hračky jsou z kvalitního dřeva, které se dají při rozbití opravit. Díky tomu snižujeme nárůst odpadu.

6.2.2 TRADICE A SLAVNOSTI

Slavnosti se přirozeně prolínají celým rokem. Slavnosti – jak pohanské, tak křesťanské – jsou hluboce zakořeněny v naší tradici. Proto se v MŠ Semínko dětem snažíme přirozeným způsobem předat jejich poselství a významy. Navíc přidáváme své vlastní tradice, které v průběhu docházky děti poznávají tím, že se učí od starších, tak se tyto tradice předávají dál.

Slavnosti a tradice, které dodržujeme jsou:

- 👶 **Podzimní dílničky** – společné tvoření dětí a rodičů, ochutnávka zdravého domácího pečiva od rodičů
- 👶 **Podzimní a jarní brigáda** – společné zvelebování vnitřních i venkovních prostor MŠ rodiči, dětmi a týmem MŠ, posezení u ohně se zpěvem a opékání, společné hraní na hudební nástroje
- 👶 **Martinská slavnost** – cesta s lampiony za sv. Martinem na bílém koni, výroba svítilniček s rodiči, divadelní představení pro děti, dělení se o martinské koláče
- 👶 **Vánoční slavnost** – vystoupení dětí v kostele, výměna vánočních receptů mezi rodiči, promítání fotografií z MŠ
- 👶 **Masopustní týden** – celotýdenní přehlídka domácích kostýmů na dané téma (Jídlo, Statek, Pohádkové postavy apod.)
- 👶 **Velikonoční dílničky** – společné tvoření dětí a rodičů, ochutnávka zdravého domácího pečiva od rodičů
- 👶 **Kavárna pro prarodiče** – ochutnávka zdravého jídla připraveného dětmi, vystoupení dětí formou pásma písní nebo společného tance dětí a jejich prarodičů
- 👶 **Den matek** – dílničky pro tatínky s dětmi
- 👶 **Rozloučení s předškoláky** – dětské divadelní vystoupení, předání dárků a drobných poselství do školního roku, vypouštění motýlů, noční přespávání předškoláků v MŠ
- 👶 **Eldorado** – noční přespávání dětí v MŠ
- 👶 **Workshop s rodiči** – povídání rodičů dětem o jejich zajímavém povolání, koníčku nebo zemi, ze které pocházejí
- 👶 Děti s rodiči se účastní i na veřejných akcích Toulcova dvora.

6.2.3 PÉČE O ZAHRADU

K výuce o přírodě a její udržitelnosti nám skvěle slouží i naše zahrada. V české republice má zahradničení ve školách historicky pevné kořeny a my se na nich nyní stavíme. Rostliny nemusí být v mateřských školách pouhou kulisou. Lze je efektivně zařadit do vzdělávání a prohlubovat tak vztah dětí k přírodě. Výzkumy ukazují, že zahradničení má pro děti mnoho výhod - pozitivní vliv na tělesný rozvoj, psychickou pohodu, vztahy ve skupině, rozvoj praktických schopností a dovedností pro život, rozvoj pregramotností a jsou také nástrojem k environmentálnímu vzdělávání i rozvíjení přírodovědné gramotnosti.

Máme zde několik záhonů, kde s dětmi pěstujeme květiny, bylinky a zeleninu. Vše zaléváme dešťovou vodou, která je sváděna ze střechy budovy do velkých cisteren, zabudovaných ve svahu pod zahradou. Výpěstky využíváme ve školní jídelně i k pečení a vytváření pokrmů v rámci výchovně vzdělávacího procesu. Pěstování vlastních výpěstků má přínosy pro ekologické cítění dětí i zdravé stravovací návyky, protože motivují k ochutnávání nových potravin.

Jsme průkopníci pěstování různých druhů microgreens v mateřské škole. Jedná se o mladé výhonky zeleniny, které rostou

přibližně 10 dní a využívají se ke zdobení pokrmů. Tato potravina se do České republiky dostala až v posledních letech a rychle se z ní stal nový trend zdravé výživy. Kromě výživových výhod v sobě však nese i další výhody, které nahrávají právě možnosti toto téma uchopit jako vzdělávací program. Jsou jimi rychlost růstu microgreens, atraktivnost různých druhů, co se týče barev a struktur, možnost pěstování v zimních měsících, a jednoduchost. Pěstování microgreens je cestou k učení, které je u předškolních dětí podmíněno praktickými činnostmi, prožitkem a názorným vnímáním.

6.2.4 ETIKETA V MŠ SEMÍNKO

Naše mateřská škola si klade, jako jeden z našich hlavních cílů, komplexní vývoj dětí, kde těžiště vnímáme v psychosociálním vývoji, který mimo jiné zahrnuje i základy společenského chování, tedy etikety. Na základě pilotního programu výuky Etikety, který se těšil významné oblíbenosti jak u dětí, tak i jejich rodičů, kdy výuka probíhala jednou týdně v rámci dopoledního kroužku, je v současné době výuka Etikety zařazena v rámci každodenního programu, avšak zcela přirozeně čili bez označení „od-do“. Není tedy dán pevný časový rámec, ale Etiketa je zařazena do programu tak, že pedagogové principy etiky aplikují v běžných činnostech s dětmi.

V rámci tohoto výchovně vzdělávacího projektu se zaměřujeme na několik základních bodů v chování a mezilidských vztazích, které v průběhu celého školního roku prohlubujeme. To vše samozřejmě formou zábavné hry, která nenásilně naučí děti, jak rozlišovat co je společensky správné a co už není a zároveň dobrým a vhodným příkladem, kterým se snaží pedagogové pro děti být. Výuka probíhá metodou, při níž si děti sami přicházejí na správnost, respektive nesprávnost, jejich konání. Kromě toho jsou uplatňovány i další společensky vítané atributy, kterými jsou úcta, pokora a skromnost. Celý tento proces by měl vést k postupnému odbourávání egocentrismu tak, aby bylo dítě při přechodu na základní školu, vybaveno základními znalostmi a zejména praktickými zkušenostmi slušného společenského chování.

Základní body etikety pro děti předškolního věku:

- Kontakt mezi lidmi – zdravení, oslovování, (klíčová slova: dobrý den, nashledanou, ahoj, prosím, děkuji, mohu, smím)
- Etiketa všedního dne – čepice, deštník, chůze po chodníku, chůze do a ze schodů, vstup do dveří, divadlo, kino, koncert,
- Etiketa cestování
- Etiketa stolování
- Etiketa oblékání

6.2.5 MULTIKULTURNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

V programu školky je uplatňováno multikulturní vzdělávání s cílem vytvoření proinkluzivního prostředí a zohlednění sociokulturního a jazykového znevýhodnění dětí. A to vzhledem k narůstajícímu počtu dětí s odlišným mateřským jazykem (dětí s nedostatečnou úrovní kompetencí v českém jazyce a sociokulturním znevýhodněním: děti, jejichž minimálně jeden rodič má jiné státní občanství, děti z migrantských rodin s českým občanstvím, děti krajanů navracejících se zpět do ČR po dlouhodobých pobytech v zahraničí, děti z bilingvní rodiny, kde dominuje jiný než český jazyk).

Děti pocházející z odlišného kulturního a jazykového prostředí přirozeně potřebují naši podporu a specifický přístup. Nejen, že se ocitají v neznámém prostředí, kde nikomu a ničemu nerozumí, ale často jsou také poprvé odloučeny od rodičů. Potřebám těchto dětí věnujeme zvýšenou pozornost, neboť cítíme zodpovědnost za to, jak se u nás v MŠ budou cítit, rozvíjet a získávat potřebné kompetence pro život v naší zemi, a jestli budou dobře připraveny pro začátek povinné školní docházky.

Nejedná se však v tomto směru pouze o podporu těchto dětí, ale i o práci s celou třídou a s rodiči, která je založena na vzájemném respektu, toleranci a pochopení. Potřebám těchto dětí věnujeme zvýšenou pozornost, neboť cítíme zodpovědnost za to, jak se u nás v MŠ budou cítit, rozvíjet a získávat potřebné kompetence pro život v naší zemi a jestli budou dobře připraveny pro začátek povinné školní docházky.

Od roku 2010 máme v adopci na dálku afrického chlapce Fodé Oumara Soumah. Narodil se v Guinece a dnes již mu je 13 let. Oumara podporujeme finančně, ale také si s ním dopisujeme, posíláme mu fotky a obrázky. Děti tak od útlého věku rozvíjí Globální rozvojové vzdělávání, skrze které se seznamují s odlišnými kulturními a životními podmínkami lidí z různých koutů světa.

Od školního roku 2018/2019 je v Mateřské škole Semínko využívána metoda Persona Dolls, která rozvíjí u dětí schopnost sebevyjádření, empatii, respekt k odlišnostem a přátelský přístup k ostatním. Cílem metody je především posilování sebevědomí dětí z hlediska vlastní identity, rozvoj pozitivního vnímání rozmanitosti, rozvoj kritického myšlení vůči předsudkům a diskriminaci.

Tým pedagogů průběžně prochází dalším vzděláváním pedagogických pracovníků s cílem rozšířit své kompetence v této oblasti. Za účelem čerpání inspirace jsou rovněž realizovány zahraniční stáže. Pro šíření dobré praxe vznikl „Průvodce implementace multikulturní výchovy v MŠ“. Celý tým byl rovněž seznámen s možnostmi využití metody KIKUS při výuce. Tato metoda podporuje děti při osvojování češtiny jako druhého jazyka.

Řízeným rozvojem dětí se sociokulturním a jazykovým znevýhodněním i cílenými aktivitami pro všechny děti chceme docílit zlepšení sociálního klimatu a zajistit prevenci sociálně patologických jevů již od předškolního věku.

Za účelem podpory komunity školky a tvorby neformálních vztahů organizujeme odpolední akce vyžadující spolupráci ze strany rodin dětí. Snažíme se tím otevírat cestu k přirozenému přijetí odlišností jako obohacujícího zdroje našeho života.

6.2.5.1 KURZ ČESKÉHO JAZYKA PRO DĚTI S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM

V Semínku probíhá každý týden kroužek pro děti s odlišným mateřským jazykem nebo pro děti z bilingvních rodin. Češtinu jako systematickou organizovanou výuku považujeme za důležitou, a to ne proto, že by se děti jazyk nenaučily spontánně v rámci tříd v průběhu celého týdne. Důležitá je hlavně proto, že si děti uvědomí výhody své dvojazyčnosti a dvojkulturnosti a to, že tato různost je pro všechny obohacující. V rámci kroužku si totiž ukazujeme, že učit se další jazyk je legrace, radost a je výhodou znát jazyků více. Podporujeme v dětech jejich jazykovou identitu, ale i multikulturní vzdělávání v jednotlivých třídách.

Kroužek je inspirován metodou KIKUS (Edgardis Garlin, 1998, Německo) i dalšími metodami na učení se jazyku vhodnými pro předškolní věk. KIKUS je tvořen třemi pilíři, které se navzájem doplňují a působí na dítě – KIKUS, MŠ a rodiče. Prvním je jazyková podpora v kurzu KIKUS, která probíhá alespoň jednou týdně. Druhým je přenesení poznatků do docházky v mateřské škole formou rozhovorů o tématech probíraných v kurzu se skupinou dětí v celé třídě MŠ. Třetím pilířem je rodina, která podporuje mateřský (nebo druhý) jazyk dítěte, protože v předškolním zařízení to většinou není možné. Při lekcích je také podporována jazyková identita mateřského jazyka, ukazována radost z učení jazyků i výhody znalosti více jazyků.

Lektor tohoto kurzu systematicky pracuje s vývojem jazyka u všech dětí, spolupracuje s třídními učiteli jednotlivých dětí a reflektuje jejich jazykové potřeby. Je pedagogům k ruce při komunikaci s rodiči, pedagogické diagnostice i výběrem činností, metod a forem vzdělávání. Poskytuje metodickou podporu. S dětmi ani s rodiči dětí mluvíme před dětmi česky tak, aby viděli, že rodič má stejnou jazykovou bariéru a jsou v tom spolu.

Jazyk je v kroužku rozvíjen systematicky od jednodušších forem po složitější, přičemž není rozvíjena pouze stránka slovní zásoby (dětí si slovní zásobu osvojují během celého týdne), ale také stránka gramatická a výslovnostní společně s interakčními komunikačními vzorci. V kroužku děti nebudou rozděleny dle věku, ani dle jazykové úrovně tak, aby se vzájemně podporovaly a motivovaly. Aktivita v kurzu jsou řízeny především formou hry a činnostního principu. Témata lekcí se prolínají s měsíčními tématy školního roku a integrovanými bloky, tím dětem s OMJ usnadňujeme porozumění v rámci kolektivních aktivit ve třídách. Od začátku roku jsou témata vybírána tak, aby se děti nejprve učili taková, která nejvíce využijí při činnostech ve třídě. Jsou také vysvětlovány písničky a pohádky, které v jednotlivých třídách děti poslouchají a zpívají. Ale co je hlavní, děti si nachází partu kamarádů, kteří to mají tak trochu podobně a se kterými mohou sdílet všechny výhody i strasti dvojjazyčnosti. Vidí, že v tom nejsou samy!

6.2.6 SPOLEČNĚ MEZIGENERAČNĚ

Dlouhodobě se v Semínku věnujeme mezigeneračnímu setkávání – propojování dětí a seniorů z Domova pro seniory na Chodově. Děti pravidelně navštěvují babičky a dědečky, kdy společně tvoří, zpívají, cvičí nebo hrají společenské hry. Považujeme za velmi důležité vést děti k úctě ke starším osobám, probouzet v nich přirozený zájem o ně a nabízet jim svou pomoc. Děti i senioři se navzájem ze setkání velice radují a každé setkání je nesmírně příjemné a obohacující pro všechny zúčastněné. V roce 2020 jsme splnili kritéria pro využívání značky Mezigeneračně.

6.2.7 TVOŘIVÁ HRA

Další využívanou metodou v Semínku je tvořivá hra, ve které se naši pedagogové školili od roku 2018 díky projektu Muzea Říčany s názvem „Oborový mentoring v přírodovědném a polytechnickém vzdělávání“.

Společně s dětmi poznáváme různé přírodní materiály a jejich vlastnosti (vlna, lýko, klacek...), seznamujeme se s bezpečným používáním nástrojů (brusná houbička, nůž, pilka...), a učíme se využívat jednoduché postupy. Děti také samovolně tvoří dle předem daného tématu (např. svatý Martin). Přitom ne všechny výrobky leží na výstavce, ale jsou dětem pomůckami ke hře (např. divadlu). Tvořivá hra podporuje samostatnost dětí a umožňuje jim pracovat svým tempem. Zároveň podněcuje spolupráci a schopnost si pomáhat a říci si o pomoc. Obohacuje naše společné chvíle. Učitel je dítěti dobrým průvodcem a sdílí i jeho radost z tvoření.

Tvořivá hra se díky pedagogickému sdílení rozšířila do všech tříd naší MŠ. V současné době má každá třída minimálně jednu paní učitelku znalou této metody.

6.2.8 DOBRÉ ZVYKY ANEB RITUÁLY, ŘÁD A PRAVIDLA

Pravidla neboli dobré zvyky jsou jedním z důležitých témat, které v Semínku průběžně zařazujeme. "Chráníme přírodu a vše živé", "Během odpočívání jsme tiše", "Uklízíme věci, kam patří", "Popřejeme kamarádovi k narozeninám", "Paní učitelce se podíváme do očí a podáme jí ruku", "Používáme zdvořilá slova", víme, co se kdy smí... Jsou to pravidla soužití, ale také hranice, které nám dávají pocit bezpečí. Světový pedagog Godi Keller říká, jak jsou pro každého hranice důležité. Pokud se slepý člověk dostane do místnosti, kde to nezná, osáhá si nejprve hranice, až poté se cítí v bezpečí. Tak je to i s dětmi, hranice jim dáváme proto, aby do nich „narážely“ a poté se cítily v bezpečí. Děti vědí, co mají dělat a co ne, mají jistotu svého konání i místa, jak u odpočívání, tak u jedení. Vědí, co kam patří a dělá jim radost dávat věci na své místo.

S tím souvisí i rituály, řád a tradice, které se různě v průběhu vzdělávání jednoho dítěte od 3 do 6 let prolínají a přirozeně ucelují do větších celků. Souzníme s učením světové pedagožky Helle Heckmann a jejími „Pěti zlatými klíči“²:

SPÁNEK

Pro děti je velmi důležitý spánek, kvalitním spánkem začíná budoucí den (děti by měly v noci spát i 12 hodin vcelku). Motivací pro nás může být pozorování zvířat, jak umí odpočívat. Hospodář je v pravidelnou dobu odvede na noc zpět do stáje a ráno je pak včas vyvede na pastvu. O tom, jak pomoci dětem mít kvalitní spánek se snažíme informovat i rodiče.

Odpolední spánek je pro děti přirozenou potřebou a nezapočítává se do již zmíněných 12 hodin v noci. Nejmenší děti by měly spát každý den 2–4 hodiny, přičemž od 3 let se tato doba může zkracovat. Po spánku by každé dítě mělo mít dostatečně dlouhý čas na volnou hru. Tento poobědový spánek podporuje paměťové stopy, pomáhá dětem utřídit myšlenky a zatřídit si prožité zážitky. Spánek je návyk, učíme se ho stejně tak, jako mýt si ruce, sedět u stolu při jídle, či poděkovat. I tomuto zdravému návyku děti v MŠ učíme tak, aby neměly v budoucnu se spánkem problémy. Před spaním čteme dětem klasické pohádky, viz kapitola organizace vzdělávání.

Díky odpolednímu spánku či odpočinku na lůžku má dítě dostatek energie na druhou část dne v MŠ a také na čas s rodiči, na sdílení zážitků, popřípadě si užít další aktivitu. Snažíme se rodičům, kteří si nepřejí, aby jejich dítě spalo po obědě, i když potřebuje, tuto problematiku citlivě vysvětlit a doporučit vhodná řešení.

JÍDLO

Dalším klíčem zdravého vývoje dětí dle Helle Heckmann je **jídlo**.

Děti si na jaře mohou zasít semínka zelenin (jako na statku) do kelímku a předpěstovat si sazenice např. se pěstuje kedluben, květák, kapusta, slunečnice. A přímo do země se mohou zaset ředkvičky či i mrkev. Děti se tak učí, že zeleninu si mohou i samy vypěstovat a že je přirozené jíst to, co přinese sezóna. S dětmi si o jídle povídáme, někdy jídlo pomáhají připravit.

Důležitý je pocit bezpečí, klidu a tepla při jídle. Děti rády pomáhají při přípravě jídla a při prostírání stolu pro sebe i pro jiné. Stolování má mít začátek, průběh a konec. Pomohou nám rituály jako říkanka na začátku jídla, úklid ze stolu, poobědová aktivita (u nás kreslení „pohlednic“ pro rodiče nebo pozorování zvířat) a poděkování tomu, kdo jídlo vařil. Děti by neměly jíst samy. Zdravé jídelní návyky přicházejí s pozorováním a napodobováním přítomných dospělých, kteří jedí u stolu s radostí. Klidná

² HECKMANN, Helle. *Pět zlatých klíčů k naplněnému životu s dětmi od narození do sedmi let*. Přeložil Marta DAROM. Praha: Malvern, 2019. ISBN 978-80-7530-175-8.

atmosféra podporuje chuť k jídlu. Na jídlo by mělo být vždy dostatek času a měla by to být chvíle plná pohody. I u jídla má každé dítě jiné tempo. U nás ale čekáme, až všichni dojedí. Pěstujeme tím u dětí toleranci, soucit a vzájemné pochopení.

POHYB

Pro děti je **pohyb** učebním procesem, proto by měly být co nejvíce venku. Velmi zdravý je běh nebo chůze, kdy se propojují přirozeně obě dvě mozkové hemisféry křížovými pohyby.

Dobré je chodit stejnou cestou, v Semínku si na těchto cestách tvoříme pomyslné zastávky. Děti tak mají dostatek neorganizovaného pohybu. Samostatný pohyb dělá dětem radost, umožňuje jim překonávat výzvy, zkoušet nové věci a učit se.

RYTMUS

Rytmus a rituály jsou sice trochu abstraktní pojmy, ale dají se velmi dobře uplatnit prakticky. Na statku byl rytmus vždy dobře viditelný, jak rytmus dne, rytmus týdne, tak i rytmus celého roku. Rytmus dne splýnul s náplní dne. U dětí rytmus navazuje na denní činnosti, které se pravidelně opakují. Využíváme přechodových rituálů – písně, básničky – doprovázené pohyby či zvonění zvonečku.

Dítě se učí pozorováním, nápodobou a opakováním. V semínku je den rozdělený na několik částí. Tyto části doprovázené rituály dopomáhají dětem se v dlouhém dni orientovat. Díky rituálům lze nechat čas plynout, rytmus totiž nahrazuje sílu – tzn., že nezáleží na jednotlivci, na mě, ale „prostě je to tak“ – pak už nás to nese.

Rytmus a rituál spojují spánek, jídlo i pohyb do smysluplného celku, který naplňuje další a to je:

PÉČE

Posledním klíčem je **péče**, někdy také nazvaná láskyplná péče.

Dítě doprovázíme na jeho počáteční cestě životem a jsme pro něho velmi důležití. Snažíme se rozeznat, kdy nás dítě potřebuje jako oporu a kdy se naopak potřebuje osamostatnit. Dětem dáváme přítomnou pozornost, naplňujeme jejich potřeby, a na druhou stranu jim dopřáváme pocit „to zvládnu“, podporujeme samostatnost, tím, že dětem dáváme dostatek prostoru na to, aby činnosti zvládly samy. Vystavujeme je věku přirozeným výzvám a při tom jim poskytujeme svoji přítomnost, svůj čas a skutečné vůdcovství. Dítě si buduje důvěru v sebe sama, je pánem svého života a svými dobrými vlastnostmi a dovednostmi světu prospívá.

Ochránujeme děti před „nebezpečím světa“. Dětem nepokládáme na bedra rozhodování o složitých, pro ně obtížných tématech, v tomto jim dopomáháme my dospělí. Zároveň důvěřujeme dětem, že se budou správně vyvíjet a něco mohou rozhodovat samy. Dáváme jim lešení, aby se mohly ve správný čas opírat a „jsme tu“, kdyby nás náhodou potřebovaly.

6.2.9 PŘÍRODNÍ PEDAGOGIKA

Přírodní pedagogika a příroda – to jsou kořeny, ze kterých čerpáme. Víme, že čím jednodušší je herní materiál, tím kreativnější dítě a bude. V denních činnostech dětem umožňujeme poznávání přírody a budujeme jejich vztah k ní.

Chodíme ven za každého počasí, učíme děti prožitkem, zajímáme se o místně zakotvené učení, bereme do hry i bezpečné riziko.

Naši pedagogové se v přírodní a lesní pedagogice vzdělávají, účastní se letní školy pro lesní pedagogy a dalších seminářů a kurzů.

Přírodní pedagog je umělec, který ukazuje lidem věci, které jsou na první pohled neviditelné. Úkolem učitele je nastavovat pravidla a hranice. Učitel nedává příliš impulsů. Je to přející pozorovatel. Nebereme hračky zevnitř ven.

Na výletech používáme bílé prostěradlo, vejde se okolo něj celá skupina dětí, vidí, co přinášíme, na co se mají dívat, simuluje to knihu nebo sešit, ze kterého se později budou učit.

Úspěšně jsme obnovili certifikaci lesní mateřské školy u ALMŠ. Tato certifikace požaduje vysokou profesionální úroveň v oblasti výchovy i vzdělávání, ale také v řízení a provozu mateřské školy.

Přírodní pedagogika seje semínka pro budoucnost.

6.2.10 LOGOPEDICKÁ PREVENCE

Kolem 3. roku se děti učí vyslovovat hlásky N, D, T, L a Bě, Pě, Mě, Vě. Do 4,5. roku se učí Ň, Ď, ť a vyvíjí se Č, Š, Ž. Do 6,5. roku by děti měly vyslovovat C, S, Z, R, Ř.

V naší školce se děti pohybují v přírodním prostředí. Aby zvládly v dané době hlásku vyslovit, potřebují mít dobrou jemnou a hrubou motoriku i motoriku mluvidel. Naše děti běhají po zahradě. Každou středu chodíme na celo dopolední výlet. Děti milují, když mohou lézt po kmenech stromů, válet sudy v trávě a při slunečném počasí běhat po zahradě boso. Příroda kolem říčky Botič poskytuje dětem klidný prostor k tvoření. Klid a vnitřní uvolněnost pomohou především starším dětem artikulačně zvládnout i náročnější hlásky.

Pro vývoj řeči je důležitá spolupráce pravé a levé ruky. Děti modelují, při pečení dobrot tvoří z těsta. Při zahradničení rády prsty prohrabávají hlínu.

Zelené listy stromů, barevné květiny na louce, modrá obloha nebo tekoucí voda jsou i pro dospělého pastva pro oči. Zpěv ptáků a zurčení vody přirozeně pozitivně ovlivňují sluch dětí. V naší školce nepodporujeme „moderní technologie“, které sluch i zrak naopak přetěžují a oslabují.

Při běhání a hrách si děti přirozeně rozvíjejí dechové schopnosti. Děti si zkoušely sílu svého dechu foukáním do odkvetlých pampelišek. Jindy si pískají nebo si udělají papírovou trumpetu.

Naše děti rády zpívají. Koledovaly na Tři krále i při masopustu... Předškoláci každý rok nacvičí divadlo. Máme básně i písně k danému tématu každého měsíce. Tak si děti rozšiřují slovní zásobu a opakováním si upevňují potřebné hlásky. Tím, že děti zpívají, vnímají rytmus i melodii a sluchem se učí rozlišovat hlásky a slabiky. Říká se, že zpívající dítě lépe mluví. Když potkáme např. pasoucí se kozy, děti zazpívají: „kozy, kozy, jak si vlastně povídáte...“.

Ve třídě děláme jazykové chvilky na danou hlásku. Inspirací jsou Logochvilky z Infry. Svoje komunikační dovednosti si děti zkouší i při společných hrách.

Naposledy si děti si udělaly spontánní cvičení v přírodě. Skupina různě starých dětí (v teplém dni) volala: „horko, horko, horko...“. Děti přidávaly na intenzitě i dechu, a nakonec vyslovily hlásku R i některé mladší děti. Pouze se přidaly a hláska jim „sama naskočila“. To se děje, pokud jsou mluvidla (jazyk, rty, tváře) správně připravená.

6.3 CO NABÍZÍME V RÁMCI PROGRAMU

MEZI NADSTANDARDNÍ AKTIVITY PATŘÍ:

- pravidelné výlety do přírody na celé dopoledne jednou v týdnu
- oslavy lidových svátků společně s rodiči a prarodiči (Podzimní dílničky, Den stromů, Martinská slavnost s lampiony, Vánoční setkání, Velikonoční dílničky, Kavárna pro prarodiče, Loučení s předškoláky, Eldorado – noční spaní ve školce)
- návštěvy divadel, knihovny, výstavy
- etiketa

- čeština pro děti s odlišným mateřským jazykem
- jízdy na člunu na potoku Botič
- vaření a pěstování vlastních výpěstků
- návštěvy hasičů a policistů
- přednášky pořádané rodiči
- dopolední zájmové činnosti („kroužky“) - (dramatický, výtvarný, sportovní, vaření apod.)
- canisterapeutický program
- program pro předškolní děti a jejich plynulý přechod do základní školy
- společné oslavy narozenin a svátků dětí
- společné brigády dětí, rodičů a pedagogů na školní zahradě a u maringotky
- úklidové akce „Uklidme česko“
- cvičíme „Se sokolem do života“
- důraz na rozvoj samostatnosti, vedení ke spolupráci a toleranci, ne soupeřivosti
- mezigenerační propojování, kdy se děti a senioři z Domova pro seniory na Chodově pravidelně navštěvují

6.4 VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ V POVINNÉM ROCE PŘEDŠKOLNÍ DOCHÁZKY

Přípravu na školu nelze odtrhnout od aktivit pohybových, manipulativních, od výtvarných a jazykových činností, od hudebních činností, ani od zvládání základů hygienických a společenských pravidel.

Podněty dítě čerpá ze svého okolí a změn, které v něm probíhají. Vedle mentální přípravy se zaměřujeme i na přípravu fyzickou a technickou. Správné držení těla je předpokladem pro práci s knihou a sešitem stejně jako úchop tužky. Práce s papírem jako je stříhání, překládání, práce s modelínou, se stavebnicí, s přírodním materiálem, jsou nejen tréninkem ruky a oka, stimulem pro vytváření představ, pro řeč, ale i tréninkem pro algoritmy činností a pro koordinaci pravé a levé ruky.

Předškoláci se pravidelně scházejí jednou týdně. Aktivity nejsou stavěny na pouhé nápodobě, ale dávají prostor pro experimentování. Je důležité, aby mělo dítě radost z procesu řešení a dokončení práce. Nedílnou součástí přípravy dítěte na školu je proces vytváření představ, jejich porovnávání, rozlišení, zjednodušení, obměnění, opravy, jejich popis a zviditelnění.

Během předškoláckých hodin je kladen důraz na rozvoj předmatematických a předčtenářských dovedností, a to nikoliv formou obligátních pracovních listů (které mají děti k dispozici také, ale pouze jako doplňkovou činnost, neboť jsou na ni schopné pracovat na nich samostatně), ale formou her vedených učitelkou. Hry jsou zaměřeny na rozvoj myšlenkových operací. Většina aktivit je nastavena tak, aby dítě mělo samo šanci si práci zkontrolovat a opravit si případné chyby. Předčtenářské dovednosti jsou založeny na metodice práce s textem tzv. „Čtením ke kritickému myšlení“ a kladou důraz na porozumění textu. Reagujeme tak na celoevropské srovnávací testy, ve kterých se český vzdělávací systém neumístil příliš dobře.

6.5 VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Mateřská škola podporuje integraci dětí všude tam, kde je to vzhledem k druhu a míře postižení či znevýhodnění dítěte možné, resp. kde lze vytvořit a zajistit potřebné podmínky.

Základním předpokladem toho, aby byla vyloučena rizika, popř. maximálně snížena, je, že škola musí mít od odborníka podrobný přehled toho, co v kterém konkrétním případě potřeby dítěte představují, jaké z nich vyplývají nároky na práci předškolního pedagoga, a jaké podmínky je třeba v prostředí mateřské školy vytvořit. Předškolní pedagog musí zvážit, zda je schopen tyto nároky splnit – ať už se to týká podmínek materiálních, psychosociálních, personálních, odborných a dalších, a podle toho se odpovíděně rozhoduje. Za účelem zlepšení podmínek chceme zlepšit bariérovost přístupu do budovy.

Dle potřeb a možností přizpůsobujeme program potřebám dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a úzce spolupracujeme s rodinou. Mateřská škola je připravena na vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem, děti z mnohajazyčného prostředí a z odlišného sociokulturního prostředí.

Ve spolupráci s pedagogicko psychologickou poradnou či se speciálně pedagogickým centrem a s rodiči vytváříme individuální vzdělávací plán. Třídní učitel v případě potřeby pro toto dítě vytváří plán pedagogické podpory. Jeho vyhodnocování se zpravidla realizuje 3 měsíce od začátku platnosti.

6.6 VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

ŠVP umožňuje, aby školní, třídní i individuální vzdělávací program, jeho obsah i podmínky, byly dle potřeb a možností rozumně přizpůsobeny mimořádným schopnostem dětí a popř. doplněny nabídkou dalších aktivit podle zájmů a mimořádných schopností či mimořádného nadání dětí.

6.7 VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET

Denní režim dvouletých dětí je stabilní, s minimálními zásahy. Při vzdělávání dětí dvouletých se škola zaměřuje na pravidelně opakující se činnosti, rituály, zachovávání postupů, časové posloupnosti, které vytvářejí pocit bezpečí. Děti mají dostatek času na odpočinek, na jídlo, na nácvik a posilování sebeobsluhy. Největší prostor je věnován času pro volnou hru. Rodičům je (v zájmu dítěte) citlivě vysvětlováno, že čím menší dítě do mateřské školy dávají, tím kratší by měla být denní doba pobytu.

6.8 VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ S OMJ

Děti cizinců a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Pokud rodiče sami neovládají český jazyk na úrovni roditelského mluvíceho, nemohou své děti v poznávání či přímo podpořit a děti se ocitají ve znevýhodněné pozici. Proto je podpora těmto dětem poskytována od samého začátku nástupu do MŠ.

Organizujeme jazykovou přípravu pro děti s odlišným mateřským jazykem bez (dostatečné) znalosti češtiny. Jsou zřizovány skupiny pro jazykovou přípravu, kterým škola poskytuje jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v rozsahu jedné hodiny týdně.

V Semínku neposkytujeme jazykovou přípravu pouze dětem s cizím občanstvím a dětem v posledním roce předškolního vzdělávání, nýbrž i dětem mladším a dětem s dvojím občanstvím či dětem s občanstvím českým, tedy i dětem bilingvním. Jazykové přípravě se věnují převážně třídní učitelé v rámci běžných vzdělávacích činností (volné chvíle s dítětem/s dětmi/činnosti pro celou třídu zaměřené na výuku českého jazyka atp), navíc však tyto děti vzděláváme v kurzu, více viz kapitola Kurz českého jazyka pro děti s OMJ 6.2.5.1.

Za účelem stálého zkvalitňování jazykové přípravy se celý tým průběžně vzdělává. Podpůrnými materiály jsou Kurikulum češtiny jako druhého jazyka, systém Kikus, publikace Dítě s odlišným mateřským jazykem v mateřské škole a další. V uplynulých letech jsme vycestovali například do Finska, účastnili se mnoha seminářů a snažíme se pořizovat i nejkvalitnější pomůcky tak, abychom těmto dětem usnadnili začlenění do kolektivu a pomohli s osvojováním si jazyka tak, aby bez problémů zvládli vzdělávání na základní škole.

7 VZDĚLÁVACÍ OBSAH

MŠ Semínko ukazuje dětem důvody, proč si zamilovat přírodu.

Je ekologickou školkou s environmentálním vzdělávacím programem. Důraz je kladen na výchovu k udržitelnému rozvoji a zdravý životní styl. Vzdělávání se uskutečňuje skrze vlastní poznání a experimentování. Ve školce jsou k dispozici pomůcky vhodné pro objevování krás a tajů přírody. Pozorování dětem usnadní i lupy, dalekohledy, vábníčky, mikroskopy a další pomůcky.

Obsah vzdělávání vychází z RVP, rozvíjíme základy klíčových kompetencí různými metodami a formami. Je strukturován do pěti oblastí, které reflektují vývoj dítěte, jeho přirozený život, zrání i učení: oblast biologická, psychologická, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální.

Program je koncipován tak, aby prožitek dítěte byl na prvním místě a obsahoval prožitky ze všech pěti oblastí předškolního vzdělávání. Aby se dítě rozvíjelo přirozeně, musí mít pocit bezpečí a svobody.

Základ pro výchovu k udržitelnému rozvoji, ale i vlastnímu rodičovství je u dětí vytvářen pravidelným pobytem na farmě, kde děti sledují vývoj mláďat a průběžně pečují i o byliny a dřeviny. Učí se přiměřeně věku starat o živé organizmy. Učitelé i zaměstnanci školy se identifikují s cíli a úkoly EVVO a zásadami udržitelného rozvoje. Škola a místní společenství organizací se spojují v úsilí o zachování životního prostředí.

Aktivní a hravou formou rozvíjíme tělesnou zdatnost, procvičujeme smysly, řeč, myšlení, motoriku, cit, vnímavost, pozornost a soudnost. Morálně volní vlastnosti rozvíjíme nejen ve vztazích mezi sebou, ale i ve vztahu k rostlinám a živočichům.

7.1 INTEGROVANÉ BLOKY A JEJICH ČLENĚNÍ

Pracujeme s rozmyslem a profesionálně. Učivo je uspořádáno do integrovaných bloků.

Tento způsob nejlépe vyhovuje psychologickým i didaktickým specifikům vzdělávání dětí předškolního věku. Pro předškolní dítě je přirozený, motivující, snadno uchopitelný a přehledný. Naše témata vycházejí z koloběhu v přírodě a ze života kolem nás.

Integrované bloky jsou příležitostí přirozeně skloubit základní požadavky na vzdělávání dětí předškolního věku: umožňují nabízet dětem různorodé činnosti a příležitosti, které spojuje společné dítěti blízké a srozumitelné téma; vycházejí z přirozených vzdělávacích potřeb dětí; respektují potřebu dětí osvojovat si poznatky i dovednosti v reálných souvislostech a umožňují jim vidět smysl toho, čemu se učí; učí děti tomu, co si mohou vyzkoušet a následně pak použít a uplatnit v životní praxi či dalším učení.

Všechna podtémata vychází z pilířů PŘÍRODA (pobyt v přírodě, práce na zahradě – základ, na kterém stojíme celoročně), TRADICE (hodnoty, ctnosti, v souladu s archetypálními pohádkami), a ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL (stravování, pohyb a zdravé vztahy), přičemž je neustále nutné myslet na potřeby dětí a jejich zájem. Témata jsou pouze orientační a vychází z akcí, které se každoročně konají tak, aby si je děti mohli s dostatečným časem prožít. Jsou zpracovány tak, aby poskytly učitelům inspiraci, a zároveň jsou témata natolik obecná, aby měl učitel dostatek prostoru pro přizpůsobení programu dětem. Okruhy v průběhu roku pokrývají všechny oblasti vzdělávání a vedou k vytváření a zdokonalování všech klíčových kompetencí, takže je zabezpečen rovnoměrný a harmonický vývoj osobnosti dítěte.

Každé téma má pod sebou podtémata, učitelky si z nich vybírají, libovolně si je přesouvají, též mohou, pokud to považují za přínosné, doplňovat témata nová. To znamená, že není pevně dáno, jak dlouho určité podtéma trvá. Není dáno, že všechny třídy musí nutně mít podtéma stejné, volba podtémat vychází ze života dětí, z přirozeného rytmu ročních dob, z různých společenských a přírodních skutečností. Učitelé s nimi tudíž pracují na základě aktuální situace.

Názvy jednotlivých bloků:

- Září – **Seznamujeme se – spolu navzájem a s Toulcovým Dvorem; pravidla**
- Říjen – **Dary podzimu**
- Listopad – **Svatý Martin přijíždí na bílém koni**
- Prosinec – **Advent, čas Vánoc**
- Leden – **Ptáci**
- Únor – **Masopust**
- Březen – **Žijeme zdravě**
- Duben – **Přišlo jaro do vsi**
- Květen – **Rozmanitost české přírody – ekosystémy (Máj, lásky čas)**
- Červen – **Voda, Příprava na prázdninová dobrodružství**

7.2 DALŠÍ ROZŠÍŘUJÍCÍ PROGRAMY, PROJEKTY A DALŠÍ AKTIVITY

Druh aktivit je volen aktuálně na každý školní rok dle zaměření pedagogů a zájmu dětí. Příklady nabízených dopoledních kroužků:

- hra na flétnu a dechová cvičení
- hudebně pohybový kroužek
- badatelský kroužek
- sportovní kroužek
- jógový kroužek
- zahradnický kroužek
- předškolácký kroužek
- hudební dílna
- řezbářská dílna
- stopařská dílna
- etiketa
- kroužek vaření
- pěstování microgreens
- výtvarný kroužek
- dramatický kroužek

Rodičům doporučujeme, aby děti nechodily na kroužky (minimálně do 5 let). Máme názor takový, že v nízkém věku jsou kroužky spíše kontraproduktivní, vytrhnou dítě z jeho rytmu a skupiny, čas lze využít pro jiné, přínosnější aktivity v MŠ.

8 DALŠÍ

8.1 ZPŮSOBY PLACENÍ ŠKOLNÉHO A STRAVNÉHO

Výši školného a stravného schvaluje každoročně správní rada.

platba na 1. pololetí: splatná do 31. 5. před zahájením příslušného školního roku

platba na 2. pololetí: splatná do 5. 1. příslušného školního roku

Při platbě rodiče používají **variabilní symboly**, které dostali při podpisu smlouvy.

Prázdninová docházka je hrazena zvlášť.

Číslo účtu školky je: **189334329/0300**

Cena stravného promítá cenu surovin za stravu – přesnídávka – polévka, hlavní jídlo, svačina, nápoje. Veškeré režijní náklady (mzdy, energie, nádobí, čist. prostředky...) nejsou hrazeny z této částky.

Stravné se platí zpětně podle docházky (resp. odhlášených obědů), tj. stravné za září bude splatné nejpozději 15.10.

Číslo účtu školní jídelny je: **219117086/0300**

Nové děti zaplatí ještě s příchodem jednorázově zálohu na stravné. (Jelikož stravné je pak splatné až po měsíci a půl). Tato záloha bude odečtena na konci docházky po vyrovnání plateb.

8.2 PÉČE O ZDRAVÍ A BEZPEČNOST DĚTÍ

8.2.1 OCHRANA ZDRAVÍ

Rodiče odpovídají za to, že předávají dítě do MŠ zdravé. Jeví-li příznaky onemocnění (teplota, zvracení, bolesti břicha) během dne, vyrozumí učitelka rodiče. Ti jsou povinni si dítě neprodleně vyzvednout.

Dítě se do MŠ nepřijímá s léky nebo nedoléčené, výjimkou je pravidelně užívaný lék, který neléčí akutní onemocnění. V tomto případě je nutné přinést lékařskou zprávu o zdravotním stavu dítěte i s podrobnostmi podávání léku. Kašel, přetrvávající rýma, průjem, zvracení, červené spojivky očí a podobné příznaky jsou příznaky nemoci, i když dítě nemá teplotu! MŠ nemá možnost organizačně ani provozně zajistit izolaci nemocného dítěte od kolektivu, proto v případě zjištění příznaku nemoci ihned informuje rodiče a požaduje vyzvednutí z MŠ.

Rodiče jsou povinni informovat učitelku o jakýchkoli skutečnostech, které se týkají zdravotního stavu dítěte, a které se udály i mimo MŠ (mdloby, nevolnost, úraz...). Učitelka má právo požadovat od rodičů dítěte potvrzení o zdraví dítěte při podezření na infekční nemoc.

Vyskytne-li se v rodině nebo nejbližším okolí infekční onemocnění, ohlásí to zákonný zástupce učitelce nebo ředitelce školy. Při výskytu infekčního onemocnění ve škole (včetně pedikulózy – vši dětské) jsou neprodleně informováni zákonní zástupci daného dítěte i ostatní zákonní zástupci. Při výskytu vši učitelé nemohou dětem hlavy plošně kontrolovat, aby nerozšířili pedikulózu na ostatní děti. Zbavit děti vši je povinností rodičů, nikoli školy a pedagogických pracovníků. Při hromadném výskytu je informován místně příslušný orgán ochrany veřejného zdraví – krajská hygienická stanice.

Rodiče jsou povinni vybavit děti pro pobyt v MŠ i venku vhodným oblečením umožňujícím volný a bezpečný pohyb dítěte a manipulaci s různým materiálem (písek, modelína, voda, barvy atd.). Do třídy i na pobyt venku je nutné mít jiné oblečení. Po celý rok pak vhodnou pokrývkou hlavy.

Pedagogové nesou odpovědnost za dodržování hygieny, přiměřené větrání, vhodné oblečení ve třídě i venku. Dbají na dodržování pitného režimu, přizpůsobují délku pobytu venku daným klimatickým podmínkám (sluneční záření, vítr, déšť, mráz). Pokud to podmínky nedovolují (smog), nevychází s dětmi ven.

V celém objektu MŠ je zákaz kouření v souvislosti se zákonem č.379/2005 Sb.

Každý pátek si rodiče odnáší na vyprání pyžamo i ostatní přebytečné oblečení.

MŠ zajišťuje výměnu lůžkovin 1x za 21 dnů, v případě potřeby i častěji.

Děti ze třídy Lesníček mají lůžkoviny vlastní.

8.2.2 BEZPEČNOST DĚTÍ PO PŘEDÁNÍ DO PÉČE

Za bezpečnost dětí v MŠ odpovídají pedagogičtí zaměstnanci v úzké spolupráci s provozními zaměstnanci od převzetí dítěte od jejich zástupce do doby jejich předání zástupci dítěte nebo jím pověřené osobě.

V případě školního úrazu je pedagogický pracovník povinen zajistit prvotní ošetření dítěte. Rodiče jsou vyzvednutí bezodkladně. Školní úraz je definován jako úraz, který se stal dítěti při výchovně vzdělávací činnosti v prostorách MŠ nebo při akcích konaných MŠ. Odpovědnost za škodu v případě dětí docházejících do MŠ se řídí ustanovením občanského zákoníku, zejména §422. Informace MŠMT ve věci odpovědnosti (č. j. 11037/2007-22, 23 ze dne 22. 5. 2007) je v souladu se stanoviskem pojišťovny a zní: „*kdo je povinen vykonávat dohled, zproští se odpovědnosti, jestliže prokáže, že náležitý dohled nezanedbal*“.

Rodiče nesou část odpovědnosti za své dítě i po dobu, kdy je v MŠ: odpovídají za to, co mají děti v šatních skříňkách, učitelky nejsou povinny kontrolovat obsah skříněk, zda neobsahují nebezpečné věci (ostré předměty, léky apod.). Rodiče plně odpovídají za oblečení a obutí svých dětí a za věci, které si dítě bere s sebou do MŠ (mohou např. zapříčinit úraz dítěte)

Rodiče se při vyzvedávání svých dětí v odpoledních hodinách zdržují na zahradě pouze po dobu nezbytně nutnou k zajištění klidného odchodu dítěte. Učitel se v té době věnuje ostatním dětem.

8.2.3 BEZPEČNOST NA AKCÍCH S RODIČI

V případě konání akce, jejíž pořádání není v přímé souvislosti s činností školy a je tedy dobrovolná a účast na ní je dána přítomností rodičů či jiného zákonného zástupce, ti za dítě plně odpovídají. Pokud se akce zúčastní dítě, které doposud nebylo předáno rodičům, odpovídá za jeho bezpečnost pracovník školy, který byl dohledem pověřen. Pokud si rodiče vyzvedli dítě z MŠ a bezprostředně se přesunují na místo konání akce, dítě již není ve školce a škola tedy již nenese odpovědnost za případný úraz z pohledu vyhl. č.64/2005 Sb. (úrazy dětí, mládeže a studentů). V průběhu konání akce jsou všichni zúčastnění povinni dodržovat všechny zásady pro zajištění bezpečnosti, zejména:

- Pokud se akce koná na zahradě mateřské školy, jsou rodiče seznámeni se zákazem použití herních prvků
- Pokud se někomu přihodí úraz, je možnost vyžádání si první pomoci u zaměstnanců MŠ.
- Pokud se jedná o akci, na které děti plní jednotlivé úkoly, jsou rodiče a děti seznámeni s požadavky a pravidly. Bezpečnost účastníků na stanovištích zajišťuje pověřená osoba. Všechny zúčastněné osoby jsou povinny pokyny respektovat.
- V případě, že je součástí akce oheň, je před vlastním zapálením ohně stanovena osoba, která bude přikládat a zajišťovat dohled ohniště včetně úplného uhašení.

9 EVALUAČNÍ SYSTÉM – PŘEHLED O EVALUAČNÍ ČINNOSTI ŠKOLY

Vnitřní evaluace a hodnocení probíhá na úrovni školy a na úrovni třídy. Provádí ji ředitelka školy a jednotlivé učitelky. Formy hodnocení jsou: hospitace, kontrola plnění dlouhodobých záměrů školy, pedagogické a provozní porady, dotazník, pohovory s rodiči. Vnitřní uspořádání MŠ umožňuje neustálou kontrolu zaměstnanců navzájem.

Hodnotí se vzdělávací proces, podmínky, za kterých probíhá, i výsledky, jichž naše MŠ či učitelky ve vzdělávání dosahují. Porovnáváme školní a třídní program s RP a na základě zjištěných poznatků navrhujeme úpravy. Ředitelka hodnotí svou vlastní práci i práci ostatních učitelek a celého kolektivu školy.

Hodnocení metod a forem práce provádíme na základě tabulky, nad kterou posléze probíhají rozhovory o případných změnách. Tento proces po vyhodnocení vede ke zkvalitnění práce v MŠ. Jednou týdně se pedagogický sbor setkává ke krátké poradě o aktuálních událostech. Minimálně jednou do měsíce je svolána pedagogická porada.

Důležité je hlavně hodnocení individuálních výsledků dětí. Proto klademe důraz na to, abychom dobře poznali každé dítě a porozuměli jsme mu. Průběžně hodnotíme každé dítě zvlášť, sledujeme jeho rozvoj a jeho postup krůčků po krůčku v učení i ve vzdělávání. Snažíme se o zachycení nerovnoměrností i dalších odlišností, případně sledujeme nedostatky, které můžeme včas odstranit. Stále více se budeme zaměřovat na to, abychom vedly i dítě k počátkům sebehodnocení. Rozvoj dítěte a jeho vzdělávací pokroky jsou na škole dokumentovány průběžným zápisem do hodnotících archů.

Ředitelka MŠ vypracovává pro každý školní rok výroční zprávu, která obsahuje část výchovně vzdělávací a část hospodářskou.

Výchova a vzdělávání jsou průběžně hodnoceny. Na základě získaných poznatků jsou realizovány změny – evaluace nám poskytuje zpětnou vazbu o kvalitě výchovy a vzdělávání.

Školní vzdělávací program (respektive integrované bloky), jsou hodnoceny každodenně autoevaluací učitelky, jednou měsíčně na závěr integrovaného bloku písemně každou učitelkou do třídního vzdělávacího programu, a na závěr roku probíhá velké hodnocení integrovaných bloků a navazuje případná změna témat.

Sledovány a vyhodnocovány budou oblasti:

- vzdělávací program – soulad, integrované bloky a projekty
- podmínky a průběh vzdělávacího procesu
- evaluace podmínek školy
- spolupráce s rodiči a dalšími partnery

1.1 Evaluace podtémat integrovaných bloků	
Cíl:	Vyhodnotit naplnění stanovených záměrů v rámci zrealizované vzdělávací nabídky, stanovit případná opatření do dalšího, navazujícího tematického plánu v rámci integrovaného bloku
Čas. rozvrh:	Vždy po ukončení podtématu integrovaného bloku

Nástroje:	Záznam, konzultace učitelek, dle potřeby záznam do přehledu o rozvoji dítěte, konzultace s rodiči
Kdo:	Pedagogičtí pracovníci

1.2 Evaluace podtémat jako celku jednoho integrovaného bloku	
Cíl:	Zhodnotit soulad vytvořených podtémat daného integrovaného bloku, prověřit naplnění stanovených záměrů jako celku, případná opatření
Čas. rozvrh:	Po ukončení realizace daného integrovaného bloku
Nástroje:	Záznam, konzultace učitelek, případná konzultace s odborníky v pedagogicko-psychologické poradně
Kdo:	Pedagogičtí pracovníci

1.3 Evaluace doplňkových celoročních projektů	
Cíl:	Plnění záměrů, začlenění cílů doplňkových projektů do jednotlivých integrovaných bloků
Čas. rozvrh:	Průběh realizace 1x ročně (červen) naplnění záměrů
Nástroje:	Záznam v evaluaci ŠVP, konzultace učitelek, konzultace učitelka – rodič, kuchařka
Kdo:	Pedagogické pracovnice

1.4 Hodnocení dětí	
Cíl:	Hodnotit vývojové pokroky jednotlivých dětí
Čas. rozvrh:	Převážně průběžně, dle aktuální situace a potřeby
Nástroje:	Konzultace učitelek, konzultace s rodiči, konzultace s odborníky z pedagogicko-psychologické rady, diagnostika dětských výtvarných prací, cílené pozorování, záznamy v individualizovaných formulářích, zejména na základě diagnostiky a pozorování, vedení portfolia
Kdo:	Pedagogičtí pracovníci

1.5 Soulad TVP – ŠVP – RVP PV	
Cíl:	Ověřit soulad TVP – ŠVP – RVP PV, hodnocení naplňování záměrů, vzdělávacího obsahu, podmínek, metod, forem práce, doplňkového programu školy, spoluúčast rodičů
Čas. rozvrh:	Červen
Nástroje:	Přehledy o rozvoji dětí, fotodokumentace, výstavy, vystoupení dětí, ind.záznamy, hospitační záznamy, konzultace učitelek, dotazníky pro rodiče a zřizovatele, pedagogické rady, autoevaluace pedagogických pracovníků, vlastní hodnocení školy, projekty školy, nadstandard
Kdo:	Pedagogičtí pracovníci, rodiče, zřizovatel, ředitelka

2.1 Evaluace uplatněných metod, postupů, forem práce – vzdělávací proces	
Cíl:	Zhodnocení vlastního průběhu a výsledků vzdělávání z hlediska používaných metod a forem práce se záměry v této oblasti v ŠVP
Čas. rozvrh:	Průběžně
Nástroje:	Hospitace, konzultace pedagogů, uplatňování poznatků z dalšího vzdělávání, dotazníky, pedagogické porady, hodnocení dětí
Kdo:	Pedagogičtí pracovníci, děti, rodiče

2.2 Osobní rozvoj pedagogů	
Cíl:	Uplatnění nových poznatků z DVPP ve vlastní práci, autoevaluace vlastního vzdělávacího procesu, autoevaluace ve vztahu k dalšímu osobnostnímu růstu
Čas. rozvrh:	Průběžně, kontrola v červnu
Nástroje:	Individuální pohovory, pedagogické porady, hospitace, dotazníky
Kdo:	Pedagogičtí pracovníci

3.1 Evaluace personálních podmínek	
Cíl:	Zhodnotit personální podmínky ve vztahu k naplnění cílů RVP PV: kvalifikovanost pedagogického týmu DVPP ve vztahu k cílům ŠVP a k naplnění koncepčních záměrů efektivita personálního zabezpečení ŠJ, MŠ
Čas. rozvrh:	Červen
Nástroje:	Průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků, hospitace, pedagogické a provozní porady
Kdo:	Ředitelka

3.2 Evaluace materiálních podmínek (věcné)	
Cíl:	Zhodnotit materiální podmínky školy ve vztahu k naplňování záměrů ŠVP: budova, technický stav vybavení tříd – dětský nábytek pomůcky, hračky zahrada + zahradní náčiní – vybavení v souladu s legislativou
Čas. rozvrh:	Červen
Nástroje:	Záznamy z pedagogických a provozních porad, fotodokumentace, jednání se zřizovatelem
Kdo:	Ředitelka

3.3 Evaluace řízení školy	
Cíl:	Hodnocení činností v oblasti ekonomiky školy, sledování čerpání mzdových nákladů, účelnost, efektivnost hospodaření, motivační činnosti, rozbor čerpání příspěvku obce, rozbor hospodaření, pololetní účetní závěrka, roční účetní závěrka, sledování naplňování záměrů dle ročního prováděcího plánu a rozpočtu školy v oblasti mzdové i příspěvku obce, funkční informační systém, klima školy, kultura školy, plánování pedagogické práce
Čas. rozvrh:	4x ročně
Nástroje:	Tabulky, rozbor -pedagogické a provozní porady, dotazníky
Kdo:	Ředitelka, vedoucí ŠJ, vedoucí učitelka – dle stanovených kompetencí

3.4 Evaluace organizačních podmínek školy	
Cíl:	Zhodnotit účelnost a vhodnost organizace a režimového uspořádání ve vztahu k naplňování záměrů ŠVP
Čas. rozvrh:	Červen
Nástroje:	Hospitace, dotazníky, záznamy z pedagog. a provozních porad, konzultace s pedagogy

3.5 Evaluace podmínek školy - životospráva	
Cíl:	Zhodnotit skladbu jídelníčku, vyvážená strava, pravidelný rytmus a řád, pobyt venku, volný pohyb po zahradě, respektování individuální potřeby spánku, klidový režim
Čas. rozvrh:	Červen
Nástroje:	Hospitace, dotazníky, záznamy z pedagog. a provozních porad, konzultace s vedoucí ŠJ, konzultace s rodiči

3.5 Evaluace psychosociálních podmínek školy	
Cíl:	Adaptace nově přichozích, respektování potřeb dětí, pocit jistoty a bezpečí, rovnocenné postavení mezi dětmi, volba a osobní svoboda dětí, správný pedagogický styl, pedagogický styl s nabídkou, prevence šikany a ubližování.
Čas. rozvrh:	Červen
Nástroje:	Hospitace, dotazníky, záznamy z pedagog. a provozních porad, konzultace s rodiči
Kdo:	Všichni zaměstnanci dle profesní odpovědnosti a místa výkonu práce

4.1 Evaluace spolupráce s rodinou	
Cíl:	Úspěšnost zvolených metod, forem spolupráce a naplnění stanovených záměrů v této oblasti v ŠVP
Čas. rozvrh:	Červen
Nástroje:	Projekty, fotodokumentace, zveřejnění záznamů z doplňkového programu školy, rozhovory s rodiči, dotazníky, mimoškolní akce za účasti rodičů

Kdo:	Pedagogičtí pracovníci, rodiče – dotazníky
------	--

4.2 Evaluace spolupráce se ZŠ, správní radou, veřejností	
Cíl:	Vyhodnotit kvalitu a účelnost zvolených metod ve vztahu k naplnění stanovených záměrů v ŠVP
Čas. rozvrh:	Červen
Nástroje:	Zveřejnění fotodokumentace, písemné záznamy o součinnosti a partnerství – projednání rozpočtu školy, webové stránky, vystoupení dětí pro veřejnost, výstava dětských prací v obci – publikační činnost (regionální tisk)
Kdo:	Ředitelka, Pedagogičtí pracovníci

Evaluace integrovaných bloků

Denní hodnocení

- Respektuje činnost potřeby dětí, vychází z jejich zájmu?
- Byla vhodně zvolena organizace činností?
- Byly vhodně využity pomůcky (přiměřené množství, ...)?
- Byl splněn vzdělávací cíl činnosti (pokud ne, jak činnost upravit)?

Na konci tematického bloku

Zvolené téma

- Došlo během vzdělávacího tématu ke změnám v komunikaci dětí (včetně rozšíření slovní zásoby)?
- Objevilo se téma ve spontánní hře dětí?
- Vznikly tematicky zaměřené výtvary, díla, ...
- Pozorovaly a účastnily se tématu i rodiny dětí (zapojily se?)

Plánování

- Naplnily činnosti rozvoj plánovaných kompetencí?
- Odpovídá naplánované téma potřebám dětí a vychází z jejich zájmu?

Zodpovědnost: ředitelka a všechny učitelky

Prostředky: hospitace, fotodokumentace

Vyhodnocování pokroku dětí

Diagnostika dětí probíhá v pravidelných intervalech (při vstupu, při odchodu a jinak v průběhu jednou ročně. Cílem diagnostiky dětí je:

- Sledování individuálního vývoje dětí
- Vyhodnocování a srovnávání předpokládaným vývojem dítěte
- Shromažďování a analyzování produktů dítěte (vývoj úroveň jemné motoriky...)

Zodpovědnost: Všichni učitelé

Evaluace tříd

- Probíhá vždy na pedagogické poradě, vychází z evaluace TVP, hospitací pozorování běžného režimu.

Hodnocení ŠVP

Probíhá vždy nejméně dvakrát ročně

- Na první pedagogické radě – shrnutí informací, závěry z předchozích evaluací, dále navazující opatření pro nadcházející období
- Závěrečné celoroční prezentování výsledků
 - zápisy z hospitací
 - hodnocení TVP
 - stav plnění úkolů z ročního plánu školy – cíle pro další rok

Autoevaluace vlastní práce

Učitelé

- Sebekritické posouzení vlastní úrovně, schopnost pracovat na základě RVP PV a školního vzdělávacího programu
- Schopnost využití rozmanitých forem a metod, další vlastní

Provozní zaměstnanci

- Sebekritické posouzení úrovně vlastní práce

Evaluace rodičů

- Rodiče jsou pravidelně (dvakrát ročně) vyzýváni k evaluaci na rodičovských schůzkách
- V šatně byla umístěna schránka, kde se mohou rodiče vyjadřovat k obsahu programu a dávat tam své připomínky
- Na konci roku bývá rodičům zasílán evaluační dotazník.

Závěrečné hodnocení školního vzdělávacího programu / strategické plánování

- Probíhá jednou za tři roky před ukončením platnosti ŠVP, při tvorbě nového ŠVP se navazuje na získané poznatky a zkušenosti.

SOUČÁSTÍ ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU JSOU „INTEGROVANÉ BLOKY“

Tento školní vzdělávací program nabývá účinnosti 1. 9. 2021

Vypracováno: srpen 2021

ředitelka školy

Mgr. Magdaléna Kapuciánová

Aktualizace k 1.9.2025